

66. Gratiam bene operandi fides meretur, xi, 484. et imperat, *ibid.* 390. Gratiam Dei dari ex fide petentibus, quantentibus, pulsantibus, xli, 235. Ad obtinendam gratiam necessaria est infirmitas propria cognitio, xviii, 346. Gratiam desiderare in iudicio gratiae xxvii, 5, 6. Gratiam divinae bonitatis quomodo vis accipere, qui sinum non aperit voluntas? xix, 414. Ut Deus velit dare, debes et tu ad accipiendum accommodare voluntatem, *ibid.* Tibi capax fides adhibenda est, ut inundatione gratiae humiles te, supplices Deo, nihil de te presumas, xvii, 437. Gratiam Dei ut precedat voluntas accipiendi, et iubet et facit Deus, vi, 214. Gratia pluvia est: depressa impletur, alta siccatur, xix, 127. Gratiam humili datam superbus amittit, xvii, 263. Ad interiore Dei luce homo nonnullum penitus secluditur, cum in hac vita est, vii, 159, 160.

Gratia maioribus ad singulos actus datur, xi, 501; xli, 224, 227. Dilectio et delectatio iustitiae, gratiae indicio, xxxv, 7. Solvitur excusatio perversorum qua dicunt se non accipere gratiam xli, 61. Gratia non sic delectanda, ut quasi de illa securi, mali operi, diligitur homines, xli, 209. Deus opus suum non deseret, si ab opere suo non deseratur, xli, 480. Gratia etiam piis ac Deum timentibus impugnanda quae suggeratur, xxxvii, 527. Gratiae Dei quoniam non sint subiecti, xxxv, 486. Apostolus ex sua et aliorum, qui sub gratia non sub Lege adiuvent, persona locutus est in Epistola ad Romanos, xxxiv, 422, 423, 424. Est dogmata Catholice de originis vitio ac de gratia, non ea sequi incommoda quae obiectant Pelagianis, xxxvii, 265. Explicuntur Scripturae loca ex quibus errandi occasio a Pelagianis sumpta est, xxxiv, 459, 460. Quaestiones de gratia difficiles, ante Pelagium transierunt attingente Scripturarum tractatores, xxxvi, 86. Gratiae gratuita profundum, xi, 54, 62. In hoc profundo multorum conteruntur ingenia, *ibid.* 56, 57. Volentes disputare de Dei profundo, mersi sunt in profundum, et inde error de stimularum peccatorum ante corpus, xix, 418. In mysterio gratiae et electionis, melior est fidelis ignorantia, quam temeraria scientia, xvii,

404. Quidam stulti putant Apostolum ad questionem de electione et reprobatione defecisse in responsione, et inopia reddenda rationis exclamasse, *O homo tu quis es, etc.*, xxxv, 162, 163. Gratiam qua nos elegit Deus, primo non invenit Augustinus, xli, 488, 499 et *segg.* Quaestio de distributione gratiae in scrutabilis, xxxv, 56, 57. Quisquam a Apostolo solvitur, *ibid.* Cui responsio ista, *O altitudo, etc.*, displicet, quaerit doctiores, sed caveat ne inveniat praesumptores, xxxvii, 475. Cur de gratia, praedestinatione, etc., non egerit Augustinus in libris de Libero Arbitrio, xxxvi, 128, 129. De libris de Libero Arbitrio frustra praescribitur Augustino in quaestione de gratia, *ibid.* 132. Objectioni ex libris de Libero Arbitrio ipse satisfecit Augustinus, *ibid.* 132.

Gratia commendatio, xv, 297; xli, 415, 416. Gratia Dei quae liberat nos, commendat se nobis in omnibus Scripturis sanctis, ix, 365, et praesertim in Psalmo LXX, *ibid.* 366, 367. Gratiam quo pacto commendat Apostolus, xli, 70. Gratiae laus et praedictio, vituperatio et damnatio est delictorum, xxxvii, 418. Gratia Dei praedicanda in festis Martyrum, xx, 480. Gratia et fidei promissionis firmitate iam data aliquando dicitur, quae tamen suo tempore tantum danda est, v, 43, 44. De gratia disserere cur plurimum delectatus Augustinus, xxxvii, 476. Liber de Gratia Novi Testamenti scriptus ab Augustino propter haerem nonam in iudicium gratiae Dei, xli, 548. Libri duo de Gratia Christi et de Peccato originali, xli, 557. Liber de Natura et Gratia, xli, 551, 552. Liber de Gratia et Libero Arbitrio ad Monachos Aduemetinos scriptus, *ibid.* 570. Liber ad eosdem minus de Correctione et Gratia, *ibid.*

Gratia seu gratitudo quid sit, xxxviii, 46, 47. Hanc vis innoxa inseruit, *ibid.* Gratiae Dei cognitio et gratitudo quam necessaria gratiarum actio et oratio, xli, 8, 17. Gratiarum actio, gratiae testimonium, xxxviii, 338; xxxvi, 109. Gratiarum actio et oratio ostendunt voluntatem per antecedentem gratiam preparari, non vero gratiam merito volum-

tatis antecedente donari, xli, 224. Gratiarum actio et oratio, si ob hoc gratiae aguntur Deo, quod non donavit ipse nos fecit, xxxv, 109. Si homini gratiae ageret homo pro eo quod illum vel putaret non prestisset vel nosset, adalato vel irriso verius quam gratiarum actio diceretur, xxxvi, 100, 482. Gratiae Deo agendae, non solum cum beneficiis, sed etiam cum emendat, viii, 287, 309; x, 335. Gratiarum actio ab omnibus debita medico, xix, 493. Gratias agens de parvo melior est incomparabiliter, quam se extollens de magno, xx, 491; xxxviii, 388. Unde maiores agendae sunt Deo gratias, xxxix, 364. Gratias omnis intentio illi agi, ne simus ingrati, xli, 78. In gratiarum actione nihil aliud agitur, nisi ut qui gloriatur, in Domino gloriatur, *ibid.* Gratias ipsi agere nobis licet, referre non licet, viii, 290. Gratiarum actionem pro beneficiis suis Deus exigit, *ibid.* 82, 83. Ad gratias agendas Deo pro beneficiis tunc gratias agens tunc particularibus, non sufficit homo, ii, 353, 354. Gratias Deo verbis agimus, re teneamus, x, 282. Gratiae dona alicui sunt sua, cum amantissima, ut omnia sua temporibus distributa ex ordine gerantur, xxv, 548. Musica ad indicandam divinae gratulationis harmoniam hominibus concessa est, xi, 333.

GRADIENTIUS Theodosium participem regni fecit prae fratre suo, ii, 268. Gratianus ferro tyrannico interemptus, ii, 268. Viduitus est a Theodosio, *ibid.*

GRATIANI Basilica, xix, 326. GRATIANOPOLIS civitas in Gallia, v, 172. Non longe ab urbe Gratianopolis est in quo faeces accense extinguntur, et extinctae accenduntur, *ibid.*

GRATULATIO et oratio, in quo differant, xi, 95. Gratulatio debita donis Dei. Vox: *Benedictus Dominus qui non deditros in venationem dentibus eorum*, est certe gratulatio, et digna gratulatio, xxii, 220.

GREGORIANUS, xxxi, 404. GREGORIUS episcopus Orientalis, xxxv, 88, 143, 446; xxxvii, 155; xl, 400. Ejus apologia prima de fuga sua, xxxv, 443.

GRESSUS hominis si non dirigeret Deus, semper per secura irent, viii, 85.

GREGIS DEI praevertitur, xvii, 44.

GUBERNAT Deus sine labore quae fecit, xii, 65. Deus infusus carni curam gubernandi universitatis non deseruit aut heretici, xxxix, 308. Gubernatio est optimis, ut omnia sua temporibus distributa ex ordine gerantur, xxv, 548. Musica ad indicandam divinae gratulationis harmoniam hominibus concessa est, xi, 333.

GUGENTIS martyris natale, xx, 573.

GULFUS tentatio, xv, 263, 264. Gulphi describuntur, vi, 96.

GUSTAVUS, viii, 92. Neufensis episcopus, *ibid.* 98.

GURGITES, xxxv, 444.

GURTUS aquae de digito Lazari desideravit dives, xxi, 297.

GRYNNOSOPHISTAE philosophorum secta apud Indos, iii, 197, 260.

H

HABERE te agnosce, et ex te nihil habere, ut nec superbus sis, nec ingratus, x, 187, 188. Corpus habebis, tantus eris, proverbium avarorum, viii, 476. Habendo aut agendo, beatus dicitur, x,

149. Felix vere est, non qui id habeat quod amat, sed qui id amat quod amandum est, vii, 342. Indignus es qui habes, qui non vis esse quod vis habere, xviii, 592. Habere aliquid tunc quisque

dicendus est, quando bene utitur, *ibid.* 94, 95. Aurum ille non habet, sed habet, qui auro uti non novit, *xxi*, 70. Haberi aliquid potest, ut nec sciat quod habetur, *xxvii*, 313. Nemo sibi dat quod non habet, *xxii*, 144.

HABITARE in alio quomodo dicitur Deus, et tamen humilia respicere, *xi*, 327, 328. Altus est Deus, non in habitato, si alius esse volueris, *x*, 360. Habitare in unum, perfectorum est, *xi*, 209, 218, 220. In quibus non est perfectus charitas, cum in uno sint, turbant ceteros, quomodo junctum inquietum frangi calcibus quod junctum est, *ibid.*

HABITATIO nostra non debet recedere de celo, *viii*, 388. Habitatio nostra in celo aut in mundo, prout Deum aut mundum diligimus, *xix*, 457. Habitatio Dei in Christo, longe aliter quam in Sanctis, *ix*, 286.

HABITACULUM Dei Apostoli, Angeli predicatoris veritatis, *vii*, 300. Habitaculum Deo per opera bona efficitur, *xxi*, 212.

HABITUS multis modis dicitur, *xxviii*, 417. Quid sit habitus, *xxvii*, 373.

HABITUS est naturalis a viduali ac monachae veste distinctus, qui conjugatis salva religionis observantia potest convenire, *xli*, 402. Quo habitu vel more vivendi fidem quisque sectetur, ad civitatem Dei non pertinet, *iv*, 48.

HADALANUS Armeniam, Mesopotamiam, Assyriam Persis concessit, *ii*, 306. Hæmorrhœisa quid figurat, *xviii*, 354, 355.

HÆREDITAS. Concupiscens res alienas habere, veluti hereditatis iure, peccat, *xvii*, 230. Hereditatis divisio ad majorem fratrem, ad minorem pertinet electio, *xxi*, 350. Hereditas in qua coheredes Christi sumus, non minuitur copia possessorum, nec fit angustior numerusitate coheredum, *viii*, 402, 403. Hereditas Dei sumus, et Deus nostra, *ix*, 236, *xxi*, 386; *xxviii*, 422. Hereditas nostra Deus dicitur, quia ipse nos nasci et continet; et hereditas Dei dicitur, quia ipse nos administrat et regit, *vii*, 441. Hereditas nobis promissa, et in Christo capite jam exhibita, *xvii*, 363; *xix*, 341.

HÆRES Vetus Testamenti, quia, *xxxiv*, 38. Heredes Dei facti sumus, non ut illi succedamus, sed ut cum illo in æternum vivamus, *xxi*, 341. Heredes Christi dicitur et coheredes, quomodo, *xxviii*, 421, 422. Heres Christus cum filiis scribendus, *xxi*, 350. Hereditatem quoque sumus, exhereditatis filius, non sicut patet Augustinus, *ibid.* 351. Hereditatem quam Ecclesia suscipere aut recitare debet, *ibid.* 351, 352.

HÆRES Deo, vita est; recedere ab illo, mors est, *xii*, 479.

HÆRESIS quod est, omnino definitur difficile est, *xli*, 234. Hæresim inter et schisma quid interesse putat Crisostomus, *xxxii*, 338. Hæresis proprie schisma inveteratum, *xxxii*, 342. Non omnia error hæresis est, quamvis omnis hæresis, que in vilo ponitur, nisi errore aliquo hæresis esse non possit, *xxvii*, 214. Hæresis non est, que non veritatem se nominet, *xxix*, 179. Hæresis nulla Catholica, *xxxii*, 327. Hæresis Ecclesie posterior, *xxxi*, 257. Hæreses omnes de Ecclesia exierunt tanquam sumenta inutilia de vite præcis, *xvii*, 109, 202; *xxvii*, 49. Hæreses quatuor sunt Hæresis, et quid cum ea commune habeant, *xvii*, 401, 402.

Hæreses et schismata quomodo fiunt, *xxxii*, 307. Hæreses nate ex Scriptura non bene intellectis, *xv*, 174. Hæresis auctor non est utriusve aliquando invenimus passus, sed de plerisque Dei, non de duritia montis, *xviii*, 17. Hæresum principes montium nomine designati, *viii*, 44, 45; *xii*, 80. Hæreses non fecerunt, nisi magni homines, *ibid.* Hæreses et schismata Ecclesie sterora, *xvii*, 199. Per carnales continentur, *ibid.* 194. Ab Evangelio prædicta, *xxviii*, 372. Cur post idololatram invenit eos diabolus, *xxvii*, 193. Cur permittatur, *vii*, 180, 212.

Hæreses utiles, *lii*, 284, 285, 519. Prosunt Ecclesie, et quomodo, *iv*, 350; *ix*, 166, 171. Quid boni per occasionem Ecclesie ferant, *xxi*, 338; *xxvii*, 193, 194; *xxxvii*, 438. Per nos eminet quid Ecclesia Dei sentiat, et quid habeat sua doctrina, *xxv*, 166. Fides et dilectio probatur per hæreses, *xi*, 441. Ubi sana

fides non est, non potest esse iustitia, *xv*, 144. Hæreses non inierunt pullulantes per terram, nisi exerceat sanam et litem per traditio disciplinam, *xxvii*, 16, 163, 104. Hæretici et schismatici de furtis Dominica penalia sibi fecerunt, *xix*, 237. Hæretici omnes, non sicut non Scripturas continentem, sed quod eas non intelligant, hæretici sunt, *xxxix*, 404. Et quod sine falsis opinionibus contra eorum veritatem pervicarier assentur, *v*, 380. Hæretici malo voto per peccatum legentes, male cogunt intelligere, ut ipsa sit bona peccati, *vii*, 180. De obsequio sacramenti et argumate legitime curant sacramenti suam, *xxxii*, 226. aruant impedimentum veritatem criminari et obscurare non possunt, homines per quos prædicatur adducunt in odium, *xxxix*, 88. Comparant sibi sua voluntate perversa et presentis meritum ceptate, et futuri æterni supplicii, si per contumaciam indociles fuerint, etc., *xli*, 409.

Hæretici non sunt in Ecclesia, *xxxii*, 292. Ad Ecclesiam non pertinent, *xxvii*, 38. Extra Ecclesiam sunt, *xvii*, 38; *xix*, 543; *xx*, 293. Unde a Catholica communione exclusi, *iv*, 325, 326. Hæretici ex eodem nomine ac Catholici vocati, sed ab hæreticis propter superbiam exclusi, *xvii*, 168. Cum ad defendendas opiniones suas pravus extollerentur, exclusi sunt de Catholica, *xii*, 178. Aliquod boni sub hæretici aut schismatici nomine ab Ecclesia expelluntur, *iv*, 327. Quam nulli in hæretici nati, in ea permanent, ezelentes nulli, *xxxix*, 486, 187, et Christi heretice nomine tenus, non re vera est Christus, *xvii*, 97. Hæretici quomodo ad populum Dei pertineant, *xi*, 250.

Hæreticus an Ethnicus aut Pagano peior, *xxxii*, 423. Est peior indocilibus, *iv*, 214. Ad eo ipso quod hæreticus est, alia vultu habet, *xxxi*, 339. Hæretici et schismatici differunt, *iv*, 325, 326. Hæretici sacramenta, tanquam vestimenta heretice, dividere poterunt; charitatem Christi, dividere poterunt; nisi divitæ unicam desuper textant, nisi divitæ unicam, *vii*, 297, 298. Hæretici, qui in divitæ in ipis est, destrunt laudem quam ex ore infantium et læteturum fidei pericit Deus, dum parvulus nutriti fidei lacte

tholica fidei doctrine resistit, *xxxii*, 335. Hæreticum pertinacia facti, *xxxiv*, 363. Hæreticorum frontem non esse frontem, *xxxv*, 104. Hæretici et schismatici de furtis Dominica penalia sibi fecerunt, *xix*, 237. Hæretici omnes, non sicut non Scripturas continentem, sed quod eas non intelligant, hæretici sunt, *xxxix*, 404. Et quod sine falsis opinionibus contra eorum veritatem pervicarier assentur, *v*, 380. Hæretici malo voto per peccatum legentes, male cogunt intelligere, ut ipsa sit bona peccati, *vii*, 180. De obsequio sacramenti et argumate legitime curant sacramenti suam, *xxxii*, 226. aruant impedimentum veritatem criminari et obscurare non possunt, homines per quos prædicatur adducunt in odium, *xxxix*, 88. Comparant sibi sua voluntate perversa et presentis meritum ceptate, et futuri æterni supplicii, si per contumaciam indociles fuerint, etc., *xli*, 409.

Hæretici non sunt in Ecclesia, *xxxii*, 292. Ad Ecclesiam non pertinent, *xxvii*, 38. Extra Ecclesiam sunt, *xvii*, 38; *xix*, 543; *xx*, 293. Unde a Catholica communione exclusi, *iv*, 325, 326. Hæretici ex eodem nomine ac Catholici vocati, sed ab hæreticis propter superbiam exclusi, *xvii*, 168. Cum ad defendendas opiniones suas pravus extollerentur, exclusi sunt de Catholica, *xii*, 178. Aliquod boni sub hæretici aut schismatici nomine ab Ecclesia expelluntur, *iv*, 327. Quam nulli in hæretici nati, in ea permanent, ezelentes nulli, *xxxix*, 486, 187, et Christi heretice nomine tenus, non re vera est Christus, *xvii*, 97. Hæretici quomodo ad populum Dei pertineant, *xi*, 250.

Hæreticus an Ethnicus aut Pagano peior, *xxxii*, 423. Est peior indocilibus, *iv*, 214. Ad eo ipso quod hæreticus est, alia vultu habet, *xxxi*, 339. Hæretici et schismatici differunt, *iv*, 325, 326. Hæretici sacramenta, tanquam vestimenta heretice, dividere poterunt; charitatem Christi, dividere poterunt; nisi divitæ unicam desuper textant, nisi divitæ unicam, *vii*, 297, 298. Hæretici, qui in divitæ in ipis est, destrunt laudem quam ex ore infantium et læteturum fidei pericit Deus, dum parvulus nutriti fidei lacte

non sinunt, vii, 227, 228. Auctoritatem Ecclesie quasi rationis nomine, et pollicitatione superare conantur, xxxix, 386. Et hac fallaci pollicitatione decipiunt, i, 521. Hæretici venientibus ad se non precipiunt fides, sed promittunt rationem, xxxvii, 25.

Hæretici in multis sunt nobiscum, xxxix, 207. Parca sacramenta foras pietatis exhibentia, virtus vero pietatis invisibilis et spiritalis in eis esse non potest, xviii, 314. Habere dona multa possunt, charitatem non possunt, xi, 105; xxxviii, 200. Quidquid habere poterint quavis per se sanctum, ipsi tamen nihil sunt, *ibid.* 201. Hæreticorum nec fides, nec continentia vera, xxvi, 229. Ipsi non prodest jejuniu, xxvii, 490. Hæreticorum si aliqua mira facta sunt, magis cavendum est, xxxvii, 272. Hæretici martyrum gloriam, si quid patiuntur, sibi vindicant, xxxi, 229, 231. Nequidquam se martyres ac servos Dei dicunt, xi, 365.

Hæretici non essent, si non esset superbia, vii, 334, 335. Una mater superbia omnes hæreticos genuit, xviii, 19. Omnis hæreticus consequenter stultus est, xxxix, 61. Hæretici semper iniqui, quod adversetur eis Spiritus sanctus, xxxviii, 317. Hæreticorum inquietudine tanquam de somno ignavia nostra excitatur industria, xli, 76. Ab hæreticis, tanquam civibus bellis, qualiter Ecclesia, xi, 242. Hæretici nihil Ecclesie, xviii, 113; xxviii, 336. Quæ in ad probationem sue doctrine utitur, iv, 326. Sapientia Ecclesie et benevolentiam exercent, iii, 519. Eorum morte, sicut Catholicæ Ecclesie a somno excitatur, et ad intellegendam divinarum Scripturarum proficiunt, vi, 180. Hæretici prout Ecclesie non verum docendo, quod nascunt; sed ad verum aperendum excitando, iv, 330. Occasionem dederunt, ut que latebant in Scripturis aperirentur, viii, 534, 536; ix, 201. De Ecclesie exsultatione, Ecclesie prout, in eo quod datur nobis et inquisitionis studium, et timor exemplum, xii, 251. Hæreticorum comparatione invidior est invento veritatis, vii, 212. Hæretici cum responderet ex necessitate, seilicet Catholicæ ex utilitate, xi,

251, 252. Et his qui male sentiunt, probati sunt qui bene sentiunt, viii, 384. Hæretici, Christianæ fidei inimicus et defensor, vii, 188.

Hæreticorum odium majoris gloriæ signum, xli, 77. Hæreticorum errores, vere persecutions sunt pie vivere volentibus, iii, 230. Laquei eorum perniciosis carnalibus, xxxi, 299. Hæretici omnes milites diaboli sunt et adiutores, xxvii, 489. Filii diaboli, xviii, 29. Hæretici plerumque se paucitate commendant, xvi, 270. De paucitate gloriantur, xxix, 491, 492. Vox hec est omnium hæreticorum, xxxv, 313. Velus vox, *ibid.* 186. Hæretici omnes in paucis est in parte sunt, vii, 449; xi, 250. Hæretici omnes Gallicæ veritatis antiquitati diversa nomina imponunt; ipsi sua singula obtinent, xxxix, 502. Nulla est secta erroris, que ita veritati Christianæ adversetur, ut non ambiat Christi nomine gloriarî, xxvi, 16. Hæretici, omnes qui non sunt communionis eorum, legibus suis hæreticos vocant, ix, 43, 44. Hæretici convicti dicere solent: Nos oves sumus, episcopi de nobis reddent rationem, xviii, 22. Hæreticos magorum Pharaonis habere conatum declarat Apostolus, xxxviii, 317.

Hæretici serpenti comparantur, xxvii, 484, et paleæ, *ibid.* 485. Per Cham figurati, iii, 84. per vulpes ignem in caudis trahentes, xxi, 465. per filios concubinarum, iii, 346. per Ismaëlem alterum Abrasæ filium, xvii, 168. per sodalem Somsonis uxorem ducentem, xxi, 464.

Hæretici Antichristi sunt, iv, 116; xxxix, 490. Fures et latrones, xv, 497. Canes dicuntur, xiii, 23, 24. Lupi scelerarii, xxvii, 129. Fere calami, ix, 300. Pseudoprophetae, vii, 178. Serpentes indignatione obduri, ix, 42. Tauri dicuntur, *ibid.* 300. Hæretici quomodo quidam in Ecclesia, xxxiii, 101. Quidam in magna Ecclesia dono, tanquam vasa in contumeliam, *ibid.* 306. Hæreticorum vanitatem doctus Christianus vel dolet vel ridet, xxvii, 419.

Hæretici sanandi magis quam perendum, xxviii, 181. Qualiter ratione a pernicie revocandi, xii, 446. Adversus hæreses quo animo insurgendum, et quid utilitatis inde consequatur, xxxiv, 168.

Hæreticorum scriptis cur respondendum, xxxiv, 406. Hæretici non correctioni, sed contentationi student, ix, 202. Hæretici litigantibus et concitantibus calidius mansuetudo, xxi, 270. Non tam disputantibus, quam orationibus, xxxiii, 504. Hæretici et Pelagiani instructo et oratio debetur, xi, 504, 505. Orandum pro hæreticis et schismaticis, xxxi, 478.

Hæretici spiritali gladio utriusque Testamenti acio bis acuto interficiendi, xxviii, 445, 446. Hæretici tanto fortius conveniuntur, quanto plures patent exitus ad eorum laqueos evitandos, xxx, 222. Hæreticis objici non vult Augustinus privatorum crimina, sed tantum quod Catholici non sint, xxxix, 88. Qui via Munitæ libris, i, 521. Augustini in eis lenitas et clementia, xxvii, 492. Qui impugnant hæreticos, adjuvantur a Deo, *ibid.* 416. Hæresis auctore correcto, facilius revocantur ceteri, xi, 438. Hæretici non inquinant ad communionem, xxxix, 428, 430. Agere cum hæretico vel schismatico de negotio anime licet, cum liceat agere cum eis de negotio fundi, ut litis dirimendis, xxxviii, 423. Donatistæ, Maximiianenses, Manichei, Ariani, Euzoniani, Macedoniani, Cataphrygæ tempore Augustini vigebant, xxxix, 369. Hæreticorum impia dogmata a quibuslibet Catholicis redarguenda; impia vero facta ab episcopis presentibus, aut in proximo constitutis, plene damnanda, 106. Hæreticos velut membra putrida præcedendis aut Innocentius, xl, 426, 429, 432.

Hæretici omnibus modis ad Ecclesiam revocandi, xxvii, 494. Hæreticos sic corrigi vult Augustinus ut doceantur, xxxix, 248. Si terrentur, et non docerentur, improba quasi dominatio videtur: si docerentur, et non terrentur, pigrius moverentur, *ibid.* 473. Hæreticorum docere quantumvis superbum et pervicacem non abnuit Augustinus, xxxviii, 423. Hæreticos Deus per humanas potestates misericorditer admonet, xxxix, 230, 233. Hæretici, schismatici, Pagani severis legibus per religionem possunt coerceri, xxxi, 133, 136; xi, 456, 457. Molestiarum temporum utilis

ad hæreticos reducendos, xxxix, 412, 413, 185, 486. Pietas est eis esse molestiarum, xxvii, 195. Persecutio adversus hæreticos et schismaticos non dici debet persecutio, xv, 80, 81. Magna fit in hæreticos (Donatistas) misericordia cum per leges imperatorum a sua secta eripuntur invidi, etc., xi, 450. Leges imperatorum adversus hæreticos, xi, 42, 96; xi, 50. Theodosii lex generalis in omnes hæreticos, xi, 461. Poma decem librarum auri in hæreticos a Theodosio constituta, *ibid.* et ab imperatoribus, xxxix, 143. Leges de confringendis idolis et corrigendis hæreticis, vivo Theodosio filio, *ibid.* 233. Hæreticos de basilicis excludendos precipiunt leges imperatorum, ix, 43. Una eademque culpa ab imperatore existimatur, eorum qui ad dissimulandum conveniant, aut non damnamo favorem noxium hæreticis præstiterint, xli, 142. Agit Augustinus tumor terrendo sanctorum populi, quam ulciscendo rescotetur, xxxix, 430, 131. Hæreticos corrigi vult Augustinus, non necari, *ibid.* 247. Hæreticos falso appellare res suas, quæ secundum leges eorum jussi sunt amittere, *ibid.* 241. Mollis unanimitas Catholicæ veritatis tenet atque defendunt, licet terrore ad eam accesserint, *ibid.* 177. Hæretici cum fete patenter ad se non transiisse, inventi sunt in tentationibus Catholicis veteribus præferendi, *ibid.* 156. Ex occasione legis imperialis quisquis vos non discessionem corrigendos, sed inimicissimos odio persecutur, displicet nobis, *ibid.* 211. Quisquis res proprias vestras cupide appetit, displicet nobis, *ibid.* 212. Sicut qui non per justitiam, sed per avaritiam tenet res pauperum vel basilicas quas sub nomine Ecclesie lenebat, *ibid.*

Hæretici ex hæresi etiam post relapsum redeuntes benignè recipiendi, xxi, 43. Hæretici et schismatici aliter in Ecclesiam recipiendi, aliter Pagani, xxxxi, 352. Hæretici quomodo in Ecclesiam recipiendi, *ibid.* 286, 287, 292. Hæreticos quando baptizandos Orientales alios, quando censuras prelatas, *ibid.* 282, 284. A pagani hæreticos baptizati, ut denno baptizentur, nusquam Scriptura præce-

pit, xxxi, 420. Hæreticis ad Ecclesiam redeuntibus baptisma non est violandum, xxxviii, 304.

Hæreticum fecit prava disensio, non Sacramenta Christiana, xxxix, 207. Hæretici ad Ecclesiam venientes sine baptismo additelantur, xxxi, 345, 340, 340. Non per baptismum, sed per penitentiam eos recipiendos statuit Ciprianus, *ibid.* 295. Et per manus tantum impositionem reconciliandos, in concilio Carthaginiensi censuit Crescens a Circa, *ibid.* 399. Car eis imponatur manus, *ibid.* 375. Hæretici ad Ecclesiam transeuntis charitate mendantur, non baptismi iteratione, xxxix, 191, 192. Hæretici quid in Catholica querere debeant, xxxi, 355. Quid eis ad Catholicam venientibus conferatur, *ibid.* 383, 447; xxxi, 391. Cum ad Ecclesiam redeunt, incipit eis utile esse baptisma quod fors acceperunt, xxxi, 445, 453. Hæreticos baptismum Christi verum conferre non debet, quia et mali qui intra Ecclesiam sunt, conferunt. *Vide libros de Bapt. III et IV, xxxi, 388, 341.* Hæreticos respiciendos quantum in ipsis honorum gradibus recipi convenit, xxxi, 346, 347. Hæretici Apollinariste dixerunt, quia mentem non habuit Christus, id est, intelligentiam non habuit anima illa, sed verbum illi pro mente, et pro intelligentia erit, xxxi, 460.

Hæretici quidam promittunt liberationem ab æterno supplicio, iv, 196, 210, 211.

HALLELEIA ET ALLELUIA, xvi, 545, 546; xxxii, 89. Interpretatur, Laudate Deum, xlii, 44, 45; xix, 71; xx, 257, 319, 330, 450. Proprie sanctorum auctoritatem servatum est, iv, 466. Cur in quibusdam Psalmis geminetur, xi, 235, 236. Halleleutici Psalmi, *ibid.* 210. Halleleia certo tempore solemniter cantatur secundum Ecclesie antiquam traditionem, *ibid.* 235. Halleleia et Amen diebus Resurrectionis et Passionis Domini per totum mundum cantantur, vi, 299. Halleleia solemniter cantatur post Pascha, xiii, 44, 45. scilicet per quinquaginta dies, et hoc ex antiqua traditione, xx, 98, 307. Tempore Paschali jejunia relaxant Christiani, Halleleia canunt, quod est signum Resurrectionis, xxxviii, 313.

Alis diebus varie cantatur alibi atque alibi, *ibid.* 320. Halleleia modo nobis cantanda est vitæ futura, xli, 45. Halleleia cibis noster in celo, populo Halleleia, aceto quietis Halleleia, totum gaudium erit Halleleia, xx, 307, 322. Halleleia in celo erit in re, modo autem in spe: in modo cantat amor sursum, tunc cantabit amor fruentis, *ibid.* 326. *Vide ALLELUIA.*

HARUSPICUM, xxxi, 285. Homines juveniler exultantem Q. Maximo patientia sua fregit, xxxix, 40.

HAROLDUS sapiens dici non debet, r. 33. HARUSPICUS sacrificia deamoni offerrebit, xxv, 66. Haruspiciem contemnit Augustinus, cui ille victoriam suis sacramentis in Theatrici criminis certamine promittat, xli, 504. Haruspiciem et auspicium libri superstitios, iv, 480.

HARUM, xxxviii, 354.

HEBDOMADES Daniels an ad primum, an ad secundum, an ad utrumque Christi adventum pertinent, xli, 114. Non defuerunt qui ad utrumque pertinere arbitrantur, *ibid.* Hebdomades Daniels in primo Christi adventu fuisse completas, sentit Augustinus, *ibid.* 91, 92. Consentiant et hujus prophetie expositores multi, *ibid.* 115. Complete non sunt ante Passionem Domini, *ibid.* 122. In primo Christi adventu fuisse completas non putat Hesychius, *ibid.* 100, 113. Si ad secundum adventum pertinent, jam implende fuissent, *ibid.* 113. Hebdomades Daniels de futuro Christi adventu quidam exponens, ab Hieronymo tenebratilis notatur, *ibid.* 94. Huic opinioni favet Hesychius, *ibid.* 100, 113.

HEBER. Ab ipso Hebræorum vocabulum est, iii, 495.

HEREMITE Christianos esse se simulant ex Hier., xxxix, 64.

HEBER unde sic appellati, vi, 124; xli, 530. An ab Heber, an ab Abraham cognominati, rii, 290. Hebræus ante Legem predicator Deus, vel Angelus defuerunt, xi, 494. Hebræi sui Deo creatori omnium victorias obtulerunt, xxxii, 534. Soli ex omnibus gentibus non colebant deos, xi, 229. An prater idola, ritus omnes gentium retinuerunt, xxviii, 334. Que fuerit Hebræorum conditio in Ægypto post mortem Joseph,

iii, 438. Hebræos exerceri oportebat in septuaginta Ægyptia, ad deiderandum sui Creatoris auxilium, *ibid.* 439. Unde apud Hebræos alternaverunt humilitates laborum, et prosperitates consolationum, *ibid.* 447. Vestigium non parvum iustitie Hebræi populi, *ibid.* 307. Hebræi non iam propter merita sua, quam propter peccata gentium que debellabantur, victorias reportabant, *ibid.* 363. Hebræorum regi divisio, *ibid.* 429, 424. Et post divisionem conjugio, *ibid.* 426, 427. Ætates variæ populi Hebræi, unde sumende, *ibid.* 364. Hebræa nomina primum in Græcæ linguam, deinde in Latinam translata, vii, 510, 511. Hebræas litteras apud Hebræos scribere nulli fas erat, nisi soli scribæ, xxviii, 499. *Vide JUDÆI.*

HEBRÆA lingua ab Heber nomen accepit, iii, 308. Primo omnium fuit, *ibid.* Quando inventa, *ibid.* 364. Remansit in domo Heber, *ibid.* 306. Ad populum Dei tantum transmissa est, *ibid.* 307. Hebræa litteræ ante Moysen, *ibid.* 493. Hebræa lingua Punicæ familiarissimum, vi, 7. et significationis quædam vicinitate sociata, xviii, 624.

HECATE vocatum, Christum laudat, iv, 56.

HECATES, anima mundi, xx, 241.

HECTOR, xxxi, 302, 303.

HELENA GEMMORUM, xxxviii, 417; xxxix, 28, 29. Uxor Menelaï, adulterio corrupta a Priode, ii, 113.

HELESHE meretrix quædam quam Mithradatum credi volebat Simon Magus, xxxvii, 218.

HELI sacerdos Hebræorum iudex, iii, 457. Heli illi ad quid morte poenit, xxix, 353.

HELIOPOLIS, civitas Solis, vi, 184. Abest a Memphis amplius quam viginti milibus, *ibid.*

HELLES fabula, iii, 448.

HELLEDIDUS apud Carthaginem contra Manichæos disputat, xxv, 108.

HELVIDES a quo dicit sunt Helvidii, xxvii, 248.

HER interpretatur Pellicanus, xxxix, 92.

HERACITUS Deus ex exiguo esse credit, ii, 284.

HERÆE quomodo et quando create, v, 208, 310, 311. Spinose et venenose ad

quid productæ, xxxvii, 429. Herbarum vira, quales secernunt Manichæos, *ibid.* 223, 224. Herba semper viva, xvi, 21. HERACLOITUS hæretici ab Hæraclode, coruque dogmata, xxxii, 222.

HERACLES, iv, 34; xvii, 378; xx, 429, 431. Quo tempore visit, et quare honores divini ei dedit, v, 429, 430. Heracles scortum Larentis, ii, 290. Heracles inter semideos Lictus numerat, *ibid.* 78. Heracles dicitur Deus fortitudinis, xvii, 382. Edictus Heracles secum ipse quasi cum Heracle Iudens, ii, 290. Heracles plures fuisse historia secretore dicitur, rii, 446. Heracles Syri seu Tyndarum ingenua facta, *ibid.* Illum rii duodecim ingenua facta, *ibid.* Illum a se ipso in Cælia mente incensus produnt, *ibid.* Heracles idolum cum suo titulo, xvii, 378. Cum herba deaurata apud Carthaginem, que ibidem rasa est, *ibid.* 382. Suffocatus LX Christianos necavit propter Heracles idolum; necavit propter Heracles Roma sub xxxviii, 472, 473. Heracles et Junonis filius, xvii, 382. Heracles spiritus adversus se divisi, xviii, 280; xxvii, 192. Heracles auxiliæ Cynicorum, 4, 81.

HERETICI, figura eorum qui levioribus peccatis operi sunt, xi, 156.

HERMATHRODITI, iii, 300; xxx, 479.

HERMES Ægyptius quod de idololatria sensit, ii, 399.

HERMIAS a quo Hermiani, xxvii, 240.

HERMOGENES unde Hermogeniani. *Vide SABELLIANI, xxvii, 227.*

HERMOS, liber prætoris Læoni exaltatum, xii, 219. Item, Antheina eius, x, 290. Antheinostus, viii, 247.

HERMOGENES, xxxviii, 254.

HERODOS proconul, xxxii, 484.

HERODOS alioquin rex apud Judæos, ii, 150. Infantum interfector, xxvii, 78, 97. Herodes metus et servitæ, xx, 58, 59; xxi, 308. Herodes timens regnum amittere, non meruit Regem agnoscere, viii, 323. Innocentes quos Herodes occidit, Christum coronavit, *ibid.*

Herodes in angustis ait perjurii auti, xxvii, 248.

Herodes in angustis admittendæ, xxi, 93.

Herodes ad mortem, an vivi fratres uxorem duxerit, ambiguum, xxvi, 80.

Herodes duo occasionem præstati crimine falsitatis Evangelio obijcendi, m

xxxiii, 111. Herodis regis persecutio gravissima post ascensum Domini, iiii, 533.

Herodes rex impius, audito a Magis quoniam natus est rex Judaeorum, expectavit continuo successorem; et putans adversus magni consilii Angelum humano se prevalere consilio, duobus ad eum modis instituit pervenire; prius mentiendo, postea sciendo, xxiii, 132. Prius Herodes mentitus est Magis, fingens se adorare vellem quem cupiebat occidere, *ibid.* Herodes impius, factus ex timore crudelis, et pavorem suum possit celare, amplius voluit deservire; fugit primum adorare quem tremuit parum esse, xxiv, 272. Herodes de successore anxius, *ibid.*

HERODES (alter). Cruorem innocuum captivus Herodes, non armato militi, sed impudice femine venundavit, xxviii, 288.

HERODIAS sanguinem justi Joannis, impudicus rotata flexibus, mercata est, xxviii, 288.

HEROS unde dicitur, xi, 488. Heros appellantur alienius meriti animae defunctorum, *ibid.* Heros nomen non facile reperitur in Scripturis, vi, 29.

HEROS episcopus Galus, xxvii, 46, 83, 102. Pelagium et Caelstium auctores nefarii erroris arguit Heros et Lazarus, xi, 380, 390, 397. Eorum litteras Orosius presbyter delulit ad concilium Galliarum, *ibid.* 389. Herotis et Lazari obiectis respondit Pelagius, *ibid.* 414.

HESIODUS poeta nemus imposuit Misis, iv, 478.

HESPERUS vir tribunicus, iv, 248. HESPERUS stella Veneris, iv, 173, 174.

HESYRUS pro juvene ponitur, xxxii, 424.

HESYRUS Salontane urbis episcopus, iv, 76, 77, xxi, 61. *Vide notam (?) ejusdem voluminis, nempe xxi.* Sanctus homo Dei, *ibid.* 136. Hesychio scribit Augustinus, *ibid.* 91. Cui respondet Hesychius, *ibid.* 95. Vicissim quod rescribit Augustinus, *ibid.* 101.

HETEROEORUM prodromum crudelitatis, xxxv, 306.

HERACA a quo dicitur sunt Hieracine, xxvii, 236.

HERETUS, xxxix, 503, 504. Romanus urbis orator, xxv, 80, 81. Hunc nuncupari ab Augustino libri de Pulchro et Apto, *ibid.*

HEROONOMI idololatram in regno suo instituit, iiii, 425.

HEROXYMUS, xlii, 354. Presbyter venerabilis, xxxvii, 344. Homo Dei, xi, 158, 159. Docissimus vir, xxv, 126; xxi, 89, 90, 100. maxime in Scripturis, xi, 163. Ab adolescentia ad senectutem in monasterio desudavit et vixit, xxxix, 41. In monasterio variis quali fluctibus, et peregrinationis molestia se sustinere queritur, xxxviii, 413. Hieronymus Augustino ignovus facit, sed spiritus unilate conjunctus, *ibid.* 414. Hieronymus non ex defaulto defendit nec Petrum peccasse, nec Paulum procciter arguisse majorem, xxxix, 55, 56. In recenti opere secutus est de hac re sententiam Cypriani et Augustini, xi, 423. Hieronymum in sacra Scriptura admisse officiosa mendacia, dicere videtur August., xxxvii, 414. Hieronymus Augustino expulset de illius epistola per Italiam sparsa, xxxix, 39, 41. et de jure necessitudinis violator, *ibid.* Hieronymum ad *malinatio* hortatur Augustinus, xxxviii, 417.

Hieronymus quid sententiae de origine animae, exposuit in opusculis contra Ruffinum, xi, 320. Marcellino scripsit suam esse sententiam, singulas animas novas nascentibus fieri, xi, 370. Questionem de origine animarum Augustino solvendum remisit, xli, 30. Hieronymi testimonium pro peccato originali, xxxv, 123. Hieronymus dogma de peccato originali in libro contra Jovinianum et in commentariis in Jonam stabilivit, xi, 328, 339. Hieronymi sententia de visione Dei, *ibid.* 132. Senit Patris, Fili et Spiritus sancti divinitatem oculis carnis aspicere non posse, *ibid.* 132, 160. Hieronymus in corporealiibus exercitiis rem incorporalem corporalibus exercitiis non videtur, *ibid.* 152. Hieronymi sententia de membris Dei contra Anthropolatrias, *ibid.* 163. De Danielis hebdomadibus Augustinus Hieronymi expositiones Hesychio dirigit, xi, 91, 92, 97. His lectorem suspensum dicit Hesychius, *ibid.* 100. Hieronymo eussam de Danielis hebdomadibus opi-

nionem temeritatis notandi, assentitur Augustinus, xli, 94. Hieronymus questionem eusebii in libro Explanacionum in Joannem ridiculam vocat, xxxix, 94, 95. Hieronymi interpretationem in aliquem locum Jona prophetae, vel mendositatem corrigere coactus est quidam episcopus plebe decessante, *ibid.* 37, 413. Regit cum Augustinus ut prodatur Originis est haereticorum errata, xxxviii, 148. Hieronymus docet de magistrorum Ecclesiarum sententis periculose iudicari, xli, 100. Hieronymus in Oriente cari, xli, 100. Hieronymus pro gratia Christi adversus Pelagium pro gratia Christi conflixit, xxxv, 179; xi, 397. Ejus adversus Pelagium opus sub nomine Critobali, xi, 423. Pelagius de Hieronymo questus quod ei tanquam amulo inviderit, xxxv, 179.

Hieronymus ex Hebraeo in Latium eloquium Scripturas convertit, iiii, 502, 508. Esaias in a sancto Hieronymo translatum ex Hebraeo non habet Augustinus, xli, 398, 396. Hieronymus Job ex Hebraeo interpretatur, xxxix, 36. Interpretatio Jona prophetae ex Graeco in Latium facta ab Hieronymo accuratior, *ibid.* 36. Hieronymus respondit super interpretatione sua in Jonam prophetam, *ibid.* 78. Hieronymi in Ezechielum commentarii, xi, 320, 331. Libri in Daniele, iv, 131. in Malachiam, *ibid.* 138. Evangelium ex Graeco interpretatus est summa fide, xxxix, 37, 38. In expositione Epistolae ad Galatas Origines commentarios sentium se ait, xxxix, 35. necnon alios Graecos, *ibid.* Quare novam post alios interpretationem librorum canoniorum aggressus est, *ibid.* 71, 72. Septuaginta editioni vacare non potest, ut optabat Augustinus, penuria notariorum, xi, 379, 380. In librorum canoniorum interpretatione, unae scissum potius veritatem, quam verborum ordinem conservavit, xxxix, 70. Quid de Hieronymi versione sentiant Judaei, xi, 207. Hieronymus librum de optimo Scripturas interpretandi genere scripsit, *ibid.* 70. Hunc peti August., gustum libri, xi, 378. Habentur, *ibid.* 323, 344. Hieronymo decretum est Augustinum amare, suscipere, celere, ejus-

que dicta quasi sua defendere, *ibid.* 378, 379. Laudatur Hieronymi liber adversus Ruffinum, *ibid.* 334. Opus adversus Jovinianum, *ibid.* 345, 352. Hieronymi opus in quo de resurrectione carnis preclare disputat, *ibid.* 423. Hieronymi epistola ad Marcellinum, *ibid.* 339, 370; xli, 30. Hieronymi opusculum de haeresibus Augustinus postulat, xxxvii, 413. Hieronymi libri, cui nomen Epistoliarum Ecclesiasticis appellandus est, xxxix, 54. Venit hic liber in manus Augustini, xxxviii, 414. Quaedam huic addenda Augustinus indicat, *ibid.* 418. Hieronymus Nepotiani presbyteri epistolaphum composuit, xxxix, 54. Hieronymus scribit hominem hincemrem natum Lydde, xxvi, 155.

Hieronymi encomium, xxxiii, 397, 398; xxxv, 122, 178. Ejus ingenium divine dono auctum, xxxviii, 416. Hieronymi doctrina tantum in Latina lingua Ecclesiasticae litterae eductae sunt, quantum unquam aucto potuerunt, xi, 359. Hieronymi nullus sermo prolixus, quantalibet tempora occupat, xxxviii, 414. Infelix qui Hieronymi labores non digne honorat, aut de his gratias non agit, xi, 359. Hieronymi scientiam quantum faciat Augustinus, xxxix, 46. Ab eo se in scientia litterarum scientia superari fateatur, *ibid.* Hieronymo Augustinus, ipse Augustinus testimonio, in multis rebus notior, *ibid.* 119, 120. Hieronymo duo libri ab Augustino dirigitur, xli, 334. Hieronymi desiderio quantum inardescat Augustinus, *ibid.* 27, 28, 35, 30, 46, 47. Hieronymum, si hinc postea, quotiens die praesentem habere vellet Augustinus, de praesentem non unam quidem horam labi palitur absque Augustini nomine, *ibid.* 77. Hieronymus per Firmum ad Augustinum scribit, xxxix, 94, 95, 121. Alpyium salutat, *ibid.* 121. Hieronymum Paulum unum et fratrem suis Scripturas interpretandi genere scripsit, *ibid.* 70. Hunc peti August., gustum libri, xi, 378. Habentur, *ibid.* 323, 344. Hieronymo decretum est Augustinum amare, suscipere, celere, ejus-

HILARIUS, xxxviii, 338; xxxv, 446. Insignis Ecclesiarum doctor, xxxv, 168. Vir non mediocri auctoritatis in tracta-

tionem Scripturarum et assertionem fidei, xxx. 364. Hilarus episcopus Gallicae Ecclesiae Catholicae adversus haereticos decesserit acerrius, xxxv, 91. Ejus doctrina de carne Christi, xxxvii, 557. Mendacium non esse monstravit, quo dixit Christum non iudicium desecrare, xl, 433. Neminem sine peccato esse docuit, xxxviii, 539, 540. Hilarii libri, xxx, 364. Tractatus in Psal. CXVIII, xxxv, 166. Homilia de sancto Job, *ibid.* Ejusdem expositio Psalmi primi, *ibid.* 167. et Pauli quinquagesimi primi, *ibid.* 168. Hilarium Originem in Psalmos transtulit, xxxix, 71. Hilarii dictum de Trinitate, xli, 42. Hilarii interpretatio in locum Apostoli, xxxv, 46. Hilarii presb. librum (scil. de Synodi) Vincentium opponelat contra crescentem ubique Ecclesiam, xxxix, 190, 197. Hilarii locum obiectum inter pretatur Augustinum, *ibid.* 198.

HILARIUS Arelatensis quibusdam novetur Augustini dicitur, in aliis omnibus doctrinae ejus sectator et admirator, xxi, 287, 288.

HILARIUS Syracusanus consulti Augustinum, xl, 212. Eique Augustinus facit satis, xli, 243.

HILARIUS laicus Gallicus, xli, 276. Narbonensis esse videtur, xl, 411, 412. Vide notam (22) ejusdem voluminis. Augustini se fuisse discipulum indicat, xli, 276. Epistolam CXXVI ad Augustinum misit, xli, 276. Sequae aliam antea ad ipsum missae epistolam movet, *ibid.* Augustini ad Hilarium epistolae, xxxiv, 67, 68; xl, 411. Et CLXVIII. Eius orationibus Augustinus sese commendat, *ibid.* eique exponit Pelagianam commenta, xl, 413. Hilarius, libros Reformationis, ac librum de Gratia et Libero Arbitrio postulat, xli, 276.

HILARIUS traduntur Catholicis, xli, 525, 526. Hymnos de Psalmis ad altare cantari improbat, contra quem liber ab Augustino editur, *ibid.*

HILARENSIS oppidum, xli, 290.

HIPPOCRATES Manichaeorum, quid? xxxvii, 413.

HIPPOCRATES mulierem suspicione adulterii puniendum liberat, vi, 161. Hippocrati quidam libri suppositi sunt, a medicis non recepti, xxxix, 191.

HIROX Diarithmeticum, iii, 300; xxxi, 443.

HIROX, xxxii, 127. Hippo-Regio Romana civitas appellatur, xxxvii, 381. Hippone-Regio Ecclesiae Paedis, xii, 193, 194. Hipponeus Ecclesiae praedia quae episcopus existimatur possidere ut dominus, xxxix, 441. Apud Hipponeas Augustinus expostulat quod morem de vendendis pauperibus oblitus sit, xxxix, 426. Hipponeus S. Pinianum suae civitatis habitatorem habere voluerunt, *ibid.* 434. et sibi presbyterum exoptarunt nulla turpi cupiditate, *ibid.* 441, 442. Quanto tumultu eum presbyterum sibi ordinari petierunt, *ibid.* 436, 437. In eo tumultu multa contumeliose contra Alipium dixit, *ibid.* 442. Postulant ut si quando Piniano ad suscipiendum clericatum consentire placuisset, nomen in ipsa Hipponeis Ecclesia consentiret: quod annuit Pinianus, *ibid.* 438, 439, 445, 446. Hipponeus populi infirmitas, et quanta ab illo palatur Augustinus, *ibid.* 429. Hipponeus regionis possessor et dominus Augustinum sub ironiae adulatione laudat, *ibid.* 502.

HIPPONEUS concilium an. CCXXCIII habitum, xli, 483. In concilio Hipponeensi an. CCXXCVIII, can. 38, et Cartilag. III, an. CCXXIV, can. 47, definitum est quae sint Scripturae canonicae in quo in populo Dei legi debeant, xxxvii, 333.

HIRGANUS filius Alexandrae reginae Judaeorum, iii, 309. Confirmatur in pontificatu, *ibid.*

Hirci quidam non ad sinistram erant, ix, 237.

HISPANAE tot provinciae ceperunt exerriti mala a quibus erant intactae, xxxix, 342. Hispanorum animae multo infelicius trucidant doctrinae falsae, quam barbaricus gladius, xi, 324.

HISTORIA non numeranda est inter insulata humana, iv, 439. Historia est demonstratio similis, *ibid.* Historia quatenus inter liberales disciplinas, xxxix, 251. Eius fides perit, si quod hominum et temporum consensione firmatum est, in dubium revocetur, xxxvii, 330. Historia etiam profana juvat ad intelligendos sacros libros, iv, 491. His-

toria Ecclesiastica ab Eusebio Graece scripta, et a Rufino in Latinam linguam versa, xxxvii, 608. Historiae occasionum, 204.

HIROXER gentium cum inter se per multa dissentiant, non meretur fidem, iv, 167. Historicis potius credendum est, qui divinae non repugnant historiae, ii, 497. Historici solent, cum in suam personam venerit, haec se antea, tanquam de alio narrent quod de se narrent, xxxviii, 461.

HISTORIO, xviii, 479; xx, 53; xxxi, 484, 485. Historionum signa valent ex instituto, non ex natura, iv, 488. Historiones, Aurigas, Venatores, etc., qui spectare amant, reprehenduntur, xviii, 191, 192, 193, 506; xi, 79. Historiones ad Christianam sacramenta, nisi relicta arte non permittunt accedere, xxxvii, 78. Historiones in administrationem republicae recepti apud Graecos, ii, 73.

HOE, aliud cum corrigitur, aliud cum producit, significat, xvi, 378.

HOE. Hec semper hodie habet, xxxi, 291. Ad castitatem si veneris, hodie habet, et ad amorem decem si veneris, hodie erit, *ibid.*

HOED duo populi, xviii, 483. Hodi ante iudicium non sunt separandi, xviii, 47, 56.

HOLOGOPHOMA, vi, 355, 356.

HOLOGOPHOMAE dicitur sacrificium, cum totum incenditur, xviii, 420, 439; ix, 197, 235; xii, 287. Totus exardescit ignis amoris divini, qui vult offerre Deo holocaustum, xii, 287. Non omne sacrificium holocaustum erat, vi, 619. Vide SACRIFICIA. De holocausto non manducatur, vi, 619. Holococausta humana Deus improbat, vi, 598, 606, 607. Holococausta medullata, mystice, ix, 236. Holococaustis, reliqua holocaustis quod ignis consumpsit, vi, 355, 356.

HOLOS. Quod Graece dicitur Holon, Latine totum significat, et quod Catholus vocatur Graece, Catholica Latine nominatur, xxxi, 451, 473.

HOLOPHENS. Judith, armata jejunio, caput Holopheris tyranni abscidit, xxxii, 230.

HOMERUS quo tempore vixit, ii, 112. Homerus poeta dulcissime vagus; lujus

lectio Augustino puero amara, xxxv, 20. Multa linat hominibus flagitiosis divina tribuendo, ne flagitia, flagitia putarentur, ac quisquis ea fecisset, non hominum perditos, sed celestes deos videretur iniuriatos, xxxv, 30.

HOMO quid, iv, 12. Homo est animal rationale, xvii, 528. Factum de terra, xxi, 376. Animal rationale mortale, i, 198, 199, 293. Cur duplex definitio ponatur in ejus definitione, i, 198, 199, 293. Homo est anima et corpore compositus est, i, 115; xix, 105, 209. Homo totus anima et caro, xvii, 132. Homo natura hominis dominata animae et famulata corporis temperata est, xxxviii, 182, 183. Praeter animam et nec corpus nihil ad ejus substantiam et nec corpus naturam perinet, xxi, 260. Hominis persona mixtura est animae et corporis, sona mixtura incredibiliter videtur, quam mixtura Dei et hominis in Christo, *ibid.* 511. Homo angulum miraculum, xix, 77. An anima sola possit dici homo, xxxvii, 493.

HOMINIS descriptio secundum Apuleium, ii, 426. Manichaeorum fabula de primo homine, xxxvii, 238, 257, 300, 316. de bello primi hominis cum gente tenebrarum, *ibid.* 240, 259, 278, 338, 339. Hominies fides viri dicit Manichaeus, xxxviii, 218. Cur homines opificem malum inducere conantur, xxi, xxxvii, 467. Hominies semper fuisse quidam optant, vi, 117, 76. Responsiones optant ad ea quae obijciunt, *ibid.* 75.

HOMINIS creatio, v, 150; xxxvii, 435. Hominies Deum esse opificem, a quo sunt omnia bona sive celestia, sive terrena; carnis ipsius compago testatur, xxxvii, 467. Hominium creatio cum creatione aliorum animalium conjungitur, et etiam distinguitur, v, 150. Homo praecipuum opus Dei dicitur, quare, v, 352, 353. Hominem interiore primum factum; deinde corpus hominis quibusdam speciebus, v, 247, 248. Deum hominies sicut ratera per Verbum suum fecit, v, 403. Quomodo factus est homo in animam vivam, *ibid.* 386. Homo an tunc animatus cum Deus insufflavit in faciem ejus, xxxix, 349. Deus sufflavit in faciem hominis, quia in ea sunt velut organa sen-

tiendi, *ibid.* 386, 387. Homo factus est in die primo creationis invisibiliter, cause saliter, potentialiter; in die autem sexto factus est visibiliter, *ibid.* 344, 345, 347, 349, 351, 357, 478. Homo sexta die creatus, et sexta etate reformatus, *xxviii*, 320. Homoad Dei imaginem est factus, *xxv*, 391; *xxvii*, 436; *xli*, 509. Magna quedam res est homo factus ad imaginem et similitudinem Dei, *vr*, 489. Homoad Deum similitudo, *xvii*, 378. Homo ad ipsius Trinitatis imaginem factus est, *v*, 154; *xxx*, 477; *xxxii*, 34. An solus homo factus ad imaginem Dei, non vero mulier, *xxx*, 480, 483. De homine antiquum peccator dicitur quoad ad imaginem Dei sit factus, *xxviii*, 412. Quomodo homo et secundum quid factus ad imaginem Dei, *iii*, 102, 151; *v*, 153, 243, 333, 393, 399, 476, 477; *xvi*, 551; *xxxix*, 123, 124, 482; *xxx*, 480. Homo in anima ad imaginem Dei factus, *xviii*, 437; *xxvii*, 26. Homo in hoc factus est ad imaginem Dei, quia intelligi, sapit, discernit homin a malo, *vii*, 368. Homo gerit in se symbolum Trinitatis scilicet esse, nosse, et velle, *xxv*, 372. Homo factus ad imaginem et imago Dei, *xviii*, 440; *xix*, 538. Longe distans hunc imago, *xviii*, 450, 453, 454. Hominis honor verus est imago, *xxx*, 486. Homo quomodo ab Apostolo vocatur imago Dei, *v*, 454. Cum dicitur fuisse Hominem creatum esse ad imaginem, cur additur et ad similitudinem, *ibid.* 150, 151, 155; *vr*, 485. Homo factus est ad imaginem et similitudinem, non vero ipse est eadem imago et similitudo equalis Patri, *v*, 154. Similitudo ad quam factus est homo, est ipsam Dei Verbum, *ibid.* An secundum aliud ad imaginem, et secundum aliud ad similitudinem, *xxviii*, 36.

Homo duplex, interior et exterior, et utriusque ratio, *ibid.* 34. Uter ad imaginem et similitudinem Dei factus, *ibid.* 35. Hominis corpus, non animam, esse imaginem Dei quendam heresis dixit, *xxvii*, 245, 246. Non propter corpus, sed propter mentem imago est, *xxvii*, 436. Homo non secundum corpus, sed secundum rationalem mentem factus ad imaginem Dei, *xxx*, 482. Hominis corpus, quantum est erecta figura, ad si-

militudinem Dei factum esse dicit potest, *v*, 153. Homo in ipso corpore indicat esse ad imaginem Dei factum, quod erecta statura factus est, *v*, 334. Admodum homo erectus sui corporis staturam; non sibi terrena esse sectanda vel precora, *ibid.* Sed animum in aeterna dirigendum, *xxvii*, 437, 495. Homo totum non amisit per peccatum quod habebat imaginis Dei, *xli*, 512, 513. Sed tantum imaginis Dei perfectionem, *xxvii*, 437. Homo etsi peccatorum suorum in regno diaboli sit, *xxxiii*, 374. Est tamen imago Dei, *xxxvii*, 222, 223. Hominis creatio allegorice expouitur, *xxv*, 390.

Homo qualis sit factus a Deo, *iii*, 128, 150, 152. Quomodo factus rectus, *xxvi*, 168. Rectus est homo ubi Spiritus imperat, caro servit, *xxvii*, 26.

Homo ad quid factus, *xxvii*, 26. Hominis finis est vita aeterna, *vr*, 357. Homo factus in tempore, sed immutabili aeternoque Dei consilio, *iii*, 83, 84. Querendum cur homo tam sero sit conditus, quod respondendum, *ibid.* 79. Hominis status ante peccatum, *xxvi*, 113, 114; *xxxvii*, 367. In paradiso, *iii*, 181. Homo primus creatus est natura sine culpa, sine vitio, *xvii*, 391, 392. Sine concupiscentia et pugna carnis et spiritus, *xix*, 104, 105. Homo ante peccatum beatus spe commutationis futurus, *v*, 533, 334. In suo genere bonus erat, *ibid.* 331. Deus forte non dixit hominem esse bonum, quia prescientiam eum peccaturum, *ibid.* Homo in agnitione Dei creatus est, et in ea renovatur, *ibid.* 246.

Homo an future fuerit miser formidine mortis, si non peccasset, *xxxvii*, 421, 478. Homo nisi peccasset non mori, *v*, 360, 367. Et hoc indicat ipsa mors hominis, *ibid.* 333, 334. Posteri ejus mortis obnoxii non essent, *iii*, 137. Sine mortis interventus Angelis sociandi fuerant, *ibid.* Si non peccasset homo, mortis obnoxii non foret, *vr*, 473. Hominis naturam sic divinitus institutam, ut si non peccasset, mortuus non esset, totius Ecclesiae fides, *xxxvii*, 514. Homo future fuerit immortalis, si non peccasset, *xxxix*, 450. Homo immortalis fuisset fructus ligni vite, *ibid.* An cibum sumpsisset et ligno

vite ante maledictum, *ibid.* Posse non mori praeftabatur et de ligno vite, non de constitutione naturae, *v*, 334. Si homo immortalis factus est, quomodo cibus indigeret, difficile est dicere, *v*, 247.

Hominis corpus quale erat ante peccatum, *xxvi*, 240. Non erat corruptibile, *xxv*, 521. Hominis mortales generationis ex Adam mortali per peccatum facti, *iii*, 119. Homo secundum Julianum non potest aliter, sed naturaliter conditus mortalis, *xxxvii*, 108. Hominis ex quo concepti, agnitudinem quandam inchoat quae sunt necessarie morturi, *v*, 438. Hominis quod mortales sicut corpore, ad misericordiam Dei pertinere arbitralis est Plotinus, *ii*, 429.

Humanum genus initium habere non repugnat Dei sapientiae, *iii*, 98. Hominum genus prius existisse sine hominibus gignentibus, quidam philosophi admittere cogunt, *ibid.* 78. De propagatione filiorum, si homo non peccasset, diversa sententiae, *xxvi*, 248. Hominum multiplicatio quomodo facta fuisset, si immortales permansissent, *v*, 247, et Adam non peccasset, *ibid.* 451. Si homines non peccasset, genus humanum sine libidine multiplicasset, *iii*, 201, 202, 204. Hominum in paradiso seri potuisse ad voluptatis matrem, membris genitalibus, *xxxvii*, 235, 329. An primi homines a concubitis abstulerint usque ad eam etatem, quo generasse dicuntur, *iii*, 248, 262.

Hominis omnes est ex uno voluit Deus condere, *xviii*, 482; *xx*, 401; *xxvi*, 247, 248. Hominis ex uno procreati ad aretorem cognationis necessitudinem, et unitatis vinculum commendandam, *iii*, 100, 108, 157. Nihil est tam discordiosum vitio, iam sociale natura, quam genus humanum, *iii*, 108. Homo omnis in primo homine factus est, *iii*, 108. Hominis seminisque ratione, *iii*, 467. In unoquoque homine est omnis creatura, quomodo, *xxxix*, 448; *xxxviii*, 91. Hominum genera monstrosa an ex Adam vel filiorum Noë propagine prodierint, *iii*, 298.

Homo peccavit propria voluntate per culpam, ordinatus est Dei aequitate per penam, *v*, 519. Hominis mysteris Dei

inlutos non posse peccare, Joviniani dogma, *xxxvii*, 280, 281, 282.

Hominis tentatio quare permessa, *v*, 519, 521. Homo non fuisset futurus magne laudis, si propterea posset vivere bene, quia memo male vivere suaderet, *v*, 519.

Hominis lapsus, *iv*, 184. Cur a Deo permittus, *xvii*, 392. Homo a tentatore dejectus, quia superbus, *v*, 519, 320. et superbum deceptoris secutus, *xxxix*, 349. Homo reus erat, arbitrio suo factus est malus, *xvii*, 228. Hominis lapsi figura in eo qui descendit ab Jerusalem in Jericho, *xix*, 120, 130; *xxi*, 476. Sicut ad Dominionum noluit, cecidit, fractus est, quomodo vas de manu hominis cadens, *xix*, 105. Homo donatus est sili, qui deseruit Deum placens illi, *iii*, 209. Quia sua voluntate uti voluit, preceptum rumpere delectavit; ut nullo sibi dominante fieret sicut Deus, *ix*, 405. Hominis venditi pretium, caixia de arbore vitis volupitatis, *xvii*, 418. Homo voluntate peccatis, *vii*, 392. Sicut factus est, si non posset peccare, si nollet, *ibid.* 347. Homo non cogitur, *xxxix*, 347, 348. Ut non posset peccare, si nollet, *ibid.* 347. Homo non inpeccabilis, *ibid.* 33. Homo ita factus est, ut peccandi possibilitatem haberet a necessario peccatum vero a sententia, *xxxvii*, 404. Cur non sic factus ut nollet peccare, *xxxix*, 347. Factus est cum potestate peccandi et non peccandi, pro premio accepturus non posse peccare, *xxvi*, 225. Sic eum Deus fecit, ut et stantem coronaret, et cadentem ordinaret, et surgentem adjuvaret, *xxv*, 329.

Homo cum libero arbitrio creatus, *iv*, 228, 229. Quare libero creatus, *xxxviii*, 3. Si liberum arbitrium non haberet, in natura rerum minus excederet, *v*, 338. Hominis sic datum est arbitrium liberæ voluntatis, ut eum tanquam necesse sil vivere sub potestate melioris, quomodo, *xxxix*, 317. Homo non bene vixisset nisi per gratiam Dei, *v*, 519. Quare Deus liberum arbitrium hominum non admisit cum eum praeisset esse peccaturum, *vr*, 229. Cur erat hominem Deus, quoniam possidet diabolus, *xxxvii*, 186. Homi-

nem peccatum præserevit Deus, simulque populum piorum Angelis sanctis sciocandum, in adoptionem vocandum, *iii*, 101.

Homo unde et quo cecidit, *iv*, 346. Natura rationalis quanto est ipsa superior, tanto ruina eius peior; et peccatum eius quanto incredibilibus, tanto est damnabilis, *xxvii*, 501. Quia factus est qui sit in beata vita, si bene vixerit; ideo erit in misera vita, qui male vixit, *xi*, 27. Homo prevaricator amissa beatitudine in miseriam projectus, *xvii*, 451, 453. Misera hominis post peccatum, *xxvi*, 118, 290, 291; *xxvii*, 26. Hominum sunt duo mala, iniquitas et mortalitas; una est culpa, altera est pena, *xix*, 467. Homines mortales, fragiles, infirmi, lutea vasa portantes, quae faciunt invicem angustias, *xviii*, 280. Homines non ad alius in hoc saeculo quam nasci, laborare, mori, *xix*, 120. Homo sibi ipse poena sua esse meruit, *viii*, 148. Homo patitur ex se intrinsecus, forissecus autem ex eis inter quos vivit, *ibid.* Homo omni quere beatam vitam, *xix*, 250, 260. An vera beatitudine homines felices esse possint, cum sint mortales, *ii*, 423. Homines quando mortis sunt, miseri sint necesse est, *ibid.* 435. Homo ideo non beatus, qui non vivit ut vult, *iii*, 209. Et si viveret homo ut vellet, non tamen beatus foret, si turpiter viveret, *ibid.*

Homo se ipsum Deo debet, eique reddendus est ut beatus sit, a quo accepit ut sit, *xxxix*, 439. Homo de suo Satis, nas est, de Dei beatus est, *xvi*, 34. Homines nascuntur in corpore mortis, et in carne peccati, *xxxiii*, 806. Prius mundo quam Deo nascuntur, *xxv*, 378. Homines tam majores quam minores, unde sunt rei, *ibid.* 163, 194. Cur de parentibus iustus non nascatur iustus, *xxxiii*, 374. Humanum genus propter peccatum sub diaboli potestate, *xxxvi*, 284. Homines in quantum homines sunt, opus sunt Dei; in quantum peccatores, sub diaboli sunt, *xxxvi*, 431. Potestati tenebrarum, id est, potestati diaboli subiecti homines, *xii*, 222. Quo iure potestati quove ab ea per Christum liberati, *xvii*, 376, 377. Hominum captivitas de qua Christus eos redemit, est voluntas

taria, *xxxix*, 229. Homo subiectus est vanitati, quis noluit subijci veritati, *xi*, 463. Facti sumus manibus veritatis, sed propter peccatum projecti in dies vanitatis, *xviii*, 217. Homini iuste poenalia quibus deminabatur effecta sunt, *xxvii*, 226, 227.

Homini natura condita est bona, *xxxviii*, 443. Sed vitiosa est per voluntatem malam, *xv*, 465, 466, 470. Natura hominis ex Deo est, non iniquitas, *v*, 397; *xxxvii*, 286. Omnis creatura humana in Adam vilata, *xi*, 463. Homines omnes unus fuerunt, *xix*, 419. Que sit causa cur homo sit deterior, *xxxviii*, 4. Utrum Deo auctore sit deterior, *ibid.* 3.

Humana natura virtutis et perfectionis capax, *xxxvi*, 159. Homo non bone, sed male factus fuit natura secundum Julianum; quia in eo plus valuit actio mala ne posset agere bene, quam actio bona ne posset agere male, *xxxvii*, 430. Quod in natura humana a Deo condita reprehendit Julianus, hoc in natura Angelica reprehendere debet, *ibid.* 442, 443. Etsi homines vitiosa origine sunt damnabiles, bonitas tamen illis exhibetur, *xxxv*, 484. Homines quos de origine merito et iuste damnata creat Deus, bonum aliquid sunt, *xxxvii*, 321. Homo magnum bonum, *v*, 427. sed mutabile, *ibid.* Etsi bonum naturale homo amittit, eique malum voluntarium inseparabiliter adhaerescit; non tamen non est bene institutus, *xxxvii*, 907, 310. Quod in lege peccati nascuntur homines, non contra Deum murmurare, sed pro poenae illorum misericordiam debent querere, *xxxiii*, 501. Nihil nocet homini nisi sua iniquitas, *ii*, 169. Homo delectat quod fecit, et placebit ei qui eum fecit, *xviii*, 521.

Homo post peccatum habet supplicia multa soluta, *xxxvii*, 227. Homo non est derelictus sine misericordia, *ibid.* Natura hominis est bona, et malo carere potest, *xxxix*, 12. Quandoque a malo liberatur, *ibid.* Homines omnes una massa peccati, *xxxviii*, 96, 174, 175, 180. Omnes nati filii eius egurgunt recedentes, *xix*, 119, 181. In a bono, non dimittens Deum, non ferret pro te Deus homo, *viii*, 85. Homo eius demente reformandus est, cuius bonitate

formatus est, *ii*, 302. Qui hominem creavit, formavit, fecit; ipse recreat, reformavit, refecit; *viii*, 392. Ut omnes liberi, berarentur, Filius Dei qui factus fuerat, *xxxv*, 544. Homo secundo reformatus est, sexta mundi aetate reformatus est, *x*, 323. Homo ex se non potest resurgere, *xii*, 456. Homo inveteravit per peccatum, innovatur per gratiam, *xiii*, 64. Idoneus fuit ad vulnerandum se, non ad sanandum se, *x*, 489; *xii*, 154. Repasanandum se, non libero arbitrari non potest mortuus aut libero arbitrario, *xxvi*, 416. sed gratia, *ibid.* 417. Eius reformatio ex sola Dei misericordia, *xxvi*, 414, 415. Quam iuste est damnatus, quam misericorditer liberatus, *xxvii*, 134, 135. Homo gratis factus est, et gratis liberatus, *viii*, 273. Hominis et gratis liberatio, ipsius captivitas modo conveniens, *xxxix*, 183. Homo isdem, qui minus perierat, gradibus reparatur, *xxvii*, 79, 80.

Homo ad quid innovatus, *xv*, 346. Hominum pars reparata succedit in locum Angelorum desertorum, *xxvi*, 119, 416. Homines electi in instantem partem quo lapsus est Angelorum, et forte majori numero, *iv*, 229. Neque omnes liberantur, quare, *ibid.* 485. Hominis veteris aliquid usque ad ultimum mortis portamus, *xvii*, 444.

Hominis generatio, et vita duplex, una secundum corpus ante Christum, altera secundum animam post adventum Christi, *vii*, 453, 154; Magnum discrimen inter hominem lapsum, *xxxiii*, 520. Homo et peccator, *xvii*, 328; *xviii*, 88, 483. Homo bonus, et homo malus, quis, *xxxix*, 125. Homo unus malus, *xxxvii*, 29. Homo malus a quo quisque liberari se eret, *xvii*, 523. Homo unde sit bonus aut malus, Julianus non constat, *xxxvii*, 398. Homo a se ipso malus, et Deo et per Deum bonus, *xv*, 470, 474, 472. Deus singulariter bonus est, et homo a Deo bonus est, de suo vero malus, *xi*, 245. Homo recedendo a Deo frigescit, accedendo fervescit, recedendo tenebrescit, accedendo clarescit, *ix*, 402, 403; *x*, 341; *xi*, 166. Homo non est pius, castus, verax, etc., nisi pietate, castitate, veritate que in Deo est, *iv*, 484. Homines servi Dei

ex oleo misericordiae illius, non ex virtute suis, *ibid.* 255, 256. Dei est non solum ut homo sit, verumtamen ut non nisi ab illo bene sibi sit, a quo habet ut sit, *v*, 524. Homo ex se ipso peccator, sed non ex se ipso iustus, *vii*, 107. Homo quomodo suus et non suus, *xv*, 395. Homine sine Deo nihil aliud est nisi dux in peccatis, *xxv*, 65. Nihil est hominis proprium nisi forte mediacium, *iv*, 416; *xvii*, 437, 438; *xix*, 497.

Homines omne malum error et infirmitatis, *xix*, 534. Homines cuncti a naturae vitalis, *xv*, 466. Homo nec rationem potest vindicare ab erroribus, nisi adiat Deus lux mentium, *xi*, 234. Homo ut multum occultus est sine lumine, *xviii*, 273. Deo sibi presente illuminatur, absente autem continuo tenebratur, *v*, 424. Homo se latelat; data est lux ut se inveniret, *xii*, 298; 299. Hominem se agnoscere quid sit, *xviii*, 358. Homini suam infirmitatem demonstrat Lex docendo et iubendo quod sine gratia impleri non potest, ut quare demonstrat infirmitas Salvatorem, *xi*, 402, 403. Aliud est esse hominis, aliud posse ipsum, *xv*, 212. In ejuo est voluntas ut quid velit, non tamen quid potest, *xii*, 517. Magis liberi arbitrii vires acceptat, sed peccando amittit, *xix*, 129, 130. Per malum vite perdit bonum posse, *xvii*, 418, 419. Homo an possit mutare voluntatem in melius, *xii*, 436. Homo quomodo potest peccatum vitare, *xxv*, 33. Homo labitur amando corpus, deserendo Deum, *ix*, 385, 396. Vivere secundum hominem, et vivere secundum carnem, idem est, *xxvi*, 219. Homines esse non debemus, quomodo, *xv*, 887, 888. Homines cur oburgantur quod sint homines, *xviii*, 383, 384; *xix*, 422. Homo non debet se peccatum propter se diligere, *ix*, 433. Homo non propter se ipsum diligendus est, *ibid.* In homine spes non ponenda, *vii*, 416; *xii*, 80. Homo in quo magis sit, in carne an in suo vero melius, *xi*, 245. Homo recedendo a Deo frigescit, accedendo fervescit, recedendo tenebrescit, accedendo clarescit, *ix*, 402, 403; *x*, 341; *xi*, 166. Homo non est pius, castus, verax, etc., nisi pietate, castitate, veritate que in Deo est, *iv*, 484. Homines servi Dei

v, 298, 299. Homines inter mala quibus

opprimuntur, voluptatibus indulgent, xxi, 126.

Homo vocatus est a Deo ut non sit homo, sed Deus, non natura, sed dono suo, xix, 424. Homini natura est, ut possit summi boni nunc adhaerere, v, 427. Homo tantum est aliquid, quantum illi heret a quo factus est homo, ix, 402, 403, 314. Homo melior fit adhaerendo Deo, v, 427. Homo tanto minus se esse stabilem sentit, quanto minus haeret Deo qui summe est, xxxix, 372. Deus ipse sufficit sibi, xxi, 197.

Homo ex iusto ordine naturae, Deo debet subdi, iv, 17. Mente Deo propinquante est homo, quam alia qualibet parte, xix, 6. Homo non est homo, nisi mandata Dei custodiat, iv, 72. Verus homo, ponens et qui peti auxilium a Deo, vii, 13, 14. Tunc est optimus cum tota sua vita pergat in incommutabilem vitam, iv, 438. Homo ab humanis in divina dirigitur, cum voluntati humanae voluntas divina praepositur, xvi, 70. Homo si bene cogitat, in Deo est: et si bene vivit, Deus in illo est, *ibid.* 25.

Hominiis praesentia, v, 150. Homo non ut peccator, aut ut arbor, aut ut saxum factus, xxix, 393. Homini quod commune cum aliis rebus creditur, quae peculiaris, *ibid.* 227. Habemus esse cum lignis et lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum bestis, intelligere cum Angelis, *ibid.* 228. Homo etiam malus, melior est omni peccatore, xxx, 324. Quod non ita sit ut cadaver, aut arbor, aut peccator, gratia dei potest, xxi, 403. Hominiem tanquam potentiores, fuisse Dei manibus formatum, quædam vero ejus verbo facta, senserunt antiqui, vii, 268; xi, 465. Homo Angelos inter et bestias est medius, ix, 454; xi, 100. Vita eorum media inter Angelorum et peccatorum, xi, 180. Homines vite genere peccatoribus sint similes, v, 380. Hominiis poena est quod comparatus sit peccatoribus insensatis, xxxvii, 183. Hominiis dignitas per cæteris animalibus, x, 504, 505; xi, 37. Homines bestias anteceditur qua ratione probatur, xxxviii, 7. Homo dominatur bestis, xxvi, 487. Dominium istud amisit post peccatum, *ibid.* Tante excellentie est in comparatione peccatoris homo, ut vitium hominis sit natura pe-

ccoris, xxxiv, 187. Homini crimen est, quod equo natura est, xi, 166. Homo non distat a pecore nisi mente, xxvi, 26.

Homo veritatem non possit incommutabilem mente consistere, si id cum non esset factus, ix, 386, 387. Homines notantur, qui nil nisi corpora valet cogitare, xxxix, 505. Homo solus animatum percipit aeternas rationes in corporalibus, xxx, 474. Homo immandus est usque ad lupus vite finem, vii, 458. Homo habet quo ultra solem sit, et quo sub sole sit; quo pertinet ad veritatem, et quo ad vanitatem, viii, 164. Totas rationes ad quod est ex eo quod in ipso principatum tenet, v, 158. Hominiis animo solus Deus melior, vii, 497. Hominiis illud est optimum, quod animæ optatum est, xxvii, 496, 497. Hominiem quantum Deus facit, xxi, 435. Hominiis quibus Deus dedit arthas salutis, xix, 51. In homine memoria, intellectus, voluntas separabiliter demonstrantur, et inseparabiliter operantur, xviii, 151. Homo ante mali experimentum potuisset intelligere quid esset malum, v, 430.

Homo magnum miraculum, ii, 475; xix, 77. Est hoc admiratione dignum in hominibus, quod singuli singulas facies habeant, iv, 175. Grande profundum homo, cujus capilli magis numerabiles sunt, quam affectus, xxv, 82. Cor hominis sibi ipsi impenetrabile, viii, 248. Est aliquid hominibus, quod nec ipse scit spiritus hominis, quod in ipso est, xxv, 291. Homo ignarus futuri, vivit ex fide, v, 398. Omnis homo qualis sit tunc cum loquitur, forte scit; qualis crastino futurus sit, quis scit? xix, 339. Homo de his iudicare dicitur, in quibus habet potestatem corrigendi, xxi, 324. Sicut homo intelligendo bestias animalium, sic bene vivendo melior est demonibus, ix, 386, 387. Homo terrenum animal, sed cælo dignum, iv, 228, 229. Homo vermis, et tamen in cælo collocatur, xvi, 395. Homo terra et cælum dicitur, xxi, 436. Homo, pellis morticina, salis fatidus, xxi, 75.

Homines dii appellantur in Scripturis, ii, 448. Cur dii dicti clarus, quam ipsi Angeli, *ibid.* 449. Amando mundum efficitur dii, amando mundum dicitur mundus, xix, 41. In natura hominis tria

sunt quibus differt a diis, ii, 431. Homo ad deitatem vocatus est, non natura, sed dono et adoptione, xix, 424. Homines domo et adoptione, xix, 424. Homines fideles, inter homines caritales et Angelos, medii, xxvii, 188, 387. Homines inter et Angelos medius, subdat sibi quod habet commune cum bestis; subdat Deo quod habet commune cum Angelis, xxix, 33. Homo pie obediendo præceptis Dei, transit in consortium Angelicium; inobediendo vero, in bestiale, xxi, 100. Homines futuros Angelos, idque posse fieri, xvii, 551; xix, 123; xxi, 149. Humana natura perfecta Angelis acquiritur, vii, 497; xiii, 56.

Hominiis dignitas ex Dei in ipsum dignatione, xxi, 502. Ex incarnatione cognoscitur, xxx, 528. Humana natura, qualem Christus assumpsit, solus major est Deus, xxx, 159. Homo per Verbum incarnatum factus est talis, qualis capiat Deum, xv, 116. Homo quem Deus suscepit, si cum aliis hominibus conferatur, majori distantia confinetur, quam collatione solis cætera sidera, xxxviii, 285. Omnia quae facta sunt, in usum hominis facta sunt, xxxviii, 16. Homines et filii hominum, in quo differant, vii, 190, 229; viii, 48; xvii, 371; xx, 200, 324. Homines ab Adam, a Christo filii hominum dicuntur in Scriptura; non tamen ubique, xv, 342, 343; xxxix, 805, 806. Omnis homo Adam, et omnis homo Christus, ix, 394, 395. *Vide ADAM.* Homo aliquando est Adam et secundum carnem et secundum spiritum, aliquando secundum carnem tantum, v, 494.

Homo Dei filius, xviii, 384. Dei filius non natura, sed adoptione, xxxix, 497. Proximus, omnis homo, xi, 239, 240. Vita hominis triplex, ante Legem, sub Lege, sub gratia, xvii, 132. Hominiis quatuor differentia et actiones, ante Legem, sub Lege, sub gratia, in pace, xvii, 6; xxvii, 174; xxxviii, 60, 82. In homine gemini operatio providentiae reperitur, v, 418. Quomodo Deus hominem operatur, *ibid.* 421. Homini hoc est fieri, quod est agnoscere Verbum Dei per quod fit, *ibid.* 246. Hominiis salutem consiliatur auctoritate, ratione, historia et prophetia, iv, 352. Illi subventor de se ipsum, per Angelos, et per homines, *ibid.* 338. Homo debet refer-

mat, vivendo secundum voluntatem Dei, xxv, 300. Reparatur cum gratia Dei vincendo cupiditates, amando Deum, iv, 336. Homo ad se primo reverti debet, ut ad Deum revertatur, xii, 48, 49. Unde amantur homines, xxi, 91. Cur de ipsis bene scribendum, i, 197, 198. Hominiis totum officium, xxxviii, 895.

Homo carnalis, animalis, spiritalis, quid sit, xxxviii, 91. Hominum duo genera, unum de terra, unum de cælo generatum, xvii, 466. De cælestibus hominibus generibus, iustorum et impiorum, viii, 71. Homo exterior suo vetus, et homo interior suo novus, vii, 153, 154. Quis, xvii, 249; xvii, 245; xix, 423; xxi, 4; xxix, 123. Qualis, xxix, 91. In quo consistat, *ibid.* 123. Hominiis interioris et exterioris comparatio, iv, 357. Exterioris latus, mors est, *ibid.* 337. Huius facti sunt aetates, *ibid.* 335. Homo exterior corrumpitur aut profectus interioris, aut defectus suo, *ibid.* 381. Hominiem veterem exire, et novum induere, quid sit, vii, 319, 320, 321; xxxviii, 342. Utriusque hominiis occupatus in universo hominum genere, iv, 357. Sex sunt aetates interioris hominiis, *ibid.* 356. Vetus sine novo potest agi, non novus sine veteri, *ibid.* 337. Homo qui interior dicitur, interiore luce veritatis fruitur et illustratur, i, 563. Hominis interioris pulchritudo, iustitia et virtus, xxxix, 409. Homo interior ubi agnoscitur, xxx, 484. In homine interiore secretum quoddam conjugium, xxxvii, 431; xxx, 489. Homo spiritalis non iudicat de sacra Scriptura, etiam si aliquid ibi non leuat, xvi, 393. Homo qualis est, tales actus habet, xv, 555. Homo amoris divini ignis succensibilis, *ibid.* 555. Homo spiritalis in hac vita est sacrificium, in altera erit locustinum, xxxviii, 92, 93.

Homines difficilium donantur quam feræ, *ibid.* 24. Homines edacitate sua superant quemlibet quadrupedem, xxxviii, 218, 219. Homo dominari aliis appetit, ix, 434, 435, et hoc intolerabili superbia, *ibid.* Hominiis artificis partes tres, natura, doctrina, usus, ix, 42, 43. Homo, ut nonnulli asserunt, diebus

quadraginta formatum in utero, xx, 77, 78. *Homini* nomine carnales intelliguntur, xxxvii, 173, 176.

Homo frequenter sumitur pro qualibet sui parte, iij, 450, 451. In Scripturis solo animæ aut carnis nomine significatur, xxvi, 219, 220. Caro in Scriptura ponitur pro homine, xli, 16. *Homo* dicitur etiam solum ejus corpus, xxxvi, 439. *Homo* Dominicus, an possit Christus dici, xli, 490, 491.

Homo bellum, xxvii, 418. *Homo* Platoni, xxxviii, 257. *Humanum genus arbor fici*, xiv, 304. *Humanum genus magno est terribi ornamento*, etiam cum a paucis recte laudabiliter vivatur, v, 397, 435. *Homines* quosquis nollet esse in rebus, contradicit bonitati Dei, *ibid.* 398. *Hominum duo genera humano generi inutilia*, xxix, 91. Totum genus humanum quodam modo sunt homines duo, xxxvi, 487. *Humanum genus, grandis agrotus*, xxvii, 439; xix, 414, 415. Totum humanum genus, est homo Evangelicus, in via semivivus relictus, xix, 465. *Humano generi laboranti quid præstitit Christus* ut sanaretur, xviii, 447. *Humanum genus Deus visitavit tribus temporibus*, *ibid.* 323. *Humanum genus constat duobus sustentaculis*, *ibid.* 225. *Humani affectus exemplo Christi vincendus*, xxi, 355. *Humanum genus quasi fluvius vel torrens*, iv, 289; xix, 317.

Homicidium prohibito, xvii, 328. *Homicidium* fornicante conscientia commissum, aut exultante perpetratum auidia, an culpabile nunc, xxv, 358. In homicidio voluntario Deus et homo facti, in involuntario Deus tantum, vi, 264. In homicidio voluntario quamvis occidatur quem Deus vult occidi, homo tamen peccata dignus, *ibid.* 264. *Homicidium* excommunicatione puniendum, xxvii, 79. *Homicidium* an et quando licitum sive per leges divinas sive per humanas, xxvii, 280. *Homicidia* sic amant Donatistæ, ut ea in se perficiant, quando non possunt in aliis, xli, 449. *Omnia iniquus motus ad necandum fratri in homicidii genere deputatur*, xxviii, 493, 494. *Homicidium* est, hominem etiam damnatum inordinate ferre, xxi, 65.

Homicida est qui fratrem odio habet, xvii, 314. Qui fratri mala persuadet, xv, 467.

Homonymes primus ad aratum boves junxit, iij, 437, 438. Hinc honores divini ei delati, *ibid.*

Homonymos *Opusculos* petii Pascentium anathematizari, ut quod in Scripturis non invenitur, xli, 326.

Opusculos etiam in Scripturis sancti non invenitur, fieri potest ut illud invenitur cui hoc vocabulum est adhibitum judicetur, *ibid.* 327. et dictum in asserzione fidei defendatur, *ibid.* 328. *Opusculos* recte dictum esse Patrem et Filium, *ibid.* 341. Ea in Scripturis dici de Patre et Filio, que non dicuntur nisi de his que unius substantie sint, *ibid.* 342. *Homomion* in Nicæno concilio formatum, in Ariminensi ab hæreticis impugnatum, xxx, 405, 406, 407, 428. *Homomion* quidam imperitii Catholicis repudiabant, xxxvi, 254. *Homomionii* vocabantur Catholici ab Ariani, xxix, 502; xxxv, 254.

Honestas, est intelligibilis pulchritudo, xxxviii, 44, 45. *Honestas ipsa non reprehendit*, quod reprehendit superbia eorum, qui honesti vocari amant, sed esse non amant, xxvi, 538.

Honestorum usitatus dicitur quod propter se ipsum mirandum est, xxxviii, 44, 45. Differt ab utili, *ibid.*

Honor Deus, ut honoratur, celebratur a Paganis, ii, 193. *Honoris et Virtutis* aedes Romæ conjunctæ, *ibid.* 241, 242.

Honorem amant diversimode superbi et humiles, xxxix, 315. *Honores* velle quantum desunt aut delectant, xxxix, 378. *Honor* te debet querere, non tu ipsum, xvii, 505. *Honorem* qui amat, Deum imitatur, xxix, 313. Multa de cultu divino usurpata sunt, que honoribus deferrentur humanis, ii, 458. *Honores* et potestates non propter hæc ipsa, seu propter aliud quod in eis sit bonum, deest vili, xxxix, 474. *Honor* humanus, etsi pro meritis exhibitus, nec si pro magno habendus, ii, 231. *Honor*, temporis fumus, xvii, 334. *Honor* blandum nomen, sed mala servitus, exitus æger, xli, 562. *Que* hic honorant, in alia vita operant; que hic relevant, ibi gravant, xxxviii, 312.

Honor si diligitur illic, habeatur, ubi nemo indignus honoratur, xxxix, 451. *Honor* verus in colo, iv, 314. Via ad honorem virtus, ii, 241, 242. *Humilitas*, xli, 546. *Honor* justus virtuti, non viti debetur, xxvi, 421. *Honor* debetur potestati etiam injurati, xii, 82. *Honor* non debetur errori, sed erranti bonis doctus debetur, xxxviii, 374. *Honor* nil prodest agrotis, xi, 68. *Honos* alit artes; sententia Ciceronis, ii, 245, 246.

Honores Ecclesiastici, xviii, 491. In acceptione personarum ad honores Ecclesiasticos non leve peccatum, xi, 369. *Leclivus* Galritano displicuit, quod Ariani ad Ecclesiam redeuntibus gradus honoris servarentur, xi, 473, 476. *Honor* dotibus contemnatur, ut Ecclesie vitiositas servetur, xvii, 271. *Maximalistas* in suis honoribus susceperunt Donatistæ; sic et fecit Ecclesia, xli, 476.

Honora patrem tuam et matrem tuam, quantum præceptum; huic contraria quarta Egyptiorum plaga cyonura, xxii, 373.

Honorarium est id quod honoris causa datur, xxv, 144.

Honoratus, xli, 503.

Honoratus a Turca, xxxi, 293, 445.

Honoratus Manicheus Augustini necessarius, xxxvii, 356. A Manichæis deceptus, xxviii, 5. Ad eum scriptum librum de *Utilitate credendi*, *ibid.*

Honoratus ad cujus questionem Augustinus librum sequi epistola CLX, xi, 6.

Honoratus presbyter, xxxix, 124.

Honoratus episcopus Thianensis, xli, 280. *Epistola* sua ad Augustinum approbat Episcopis instante vasitatis periculo ad lita loca mirandum, *ibid.* 382. Nec consentit Augustinus, *ibid.* 280.

Honoratus imperator, iij, 529. *Consul*, xi, 435. *Inter consul*, xxxix, 430, 431, 503. *Vl consul*, xxxix, 197. *Ix consul*, xi, 85, 86. *Xii consul*, xxxiii, 169. *Honorii* leges contra Donatistas, et Pelagianos, xli, 383. *Honorius* et Theodosius eos qui Pelagium in Consilium in quæsumque provinciarum parte latitantes aut propellere aut prodehere disulerunt, peccata in hos hæreticos præscripte subjacere voluit, xxxviii, 301. *Honorii* leges contra Donatistas,

xxxii, 374; xli, 539. contra Paganos, xxxix, 163. adversus hæreticos et idololatrias, *ibid.* 293. *Honorius* et Theodosius iusta synodum Nicenam confessione sincera Deum venerantur, xli, 142.

Honoriana basilica, xix, 394.

Honorius Milevitanus in Catholica deperditus, xxxii, 431.

Hora, non est præsens tota, xxv, 303. *Fugitivus* partialis agitur, *ibid.* Hora quinta ad mensam acceditur, xxi, 268. *Hora novissima*, id est tempus novissimum, xvi, 481.

M. Horatius consul, xi, 436. *Horatii* tres contra tres *Curios* pugnant, superant Horatii, ii, 428. *Horatius* soporem occidit, quod minus *Curiosus* cui deposita fuerat, mortem feret, ii, 428.

Horatius poeta, xxvi, 503. *Ejus* estatum; Sapere aude, i, 286, 287. *Horatiana* sententia, xli, 91, 92.

Hordeus. Ex eo confectus potus cito inebriat, iv, 398.

Horocephus rex, ii, 219. *Horocepho* vanitas, ii, 225.

Horrea Celice, xxxii, 140.

Horrearius Dominicus, xix, 449.

Hortensianus a lartibus, xxxi, 410.

Hortensius dictator creatus, ii, 140.

Hortensius, dialogus Ciceronis, ii, 122, 133. Exceitavit Augustinum ad ardorem philosophiæ, xxv, 49.

Hortus Dominicus habet non solum rosas Martium, sed et lilia virginum, et conjugatorum hederas, violasque viduarum, xxi, 74.

Hortus in aliam linguam transferri non potuisse dicitur, iv, 466. *Hosanna* est interfectio latantis, *ibid.* vel vox obsecrantis, xvi, 39. *Hosanna*, id est, o Domine, saluum me fac, xxiii, 193.

Hosium Cordubensem ab Hispanis damnatum, a Gallis esse absolutum dicebant Donatistæ, xxxi, 126. Gallorum iudicio postea cesserunt Hispani, *ibid.* 127, 128.

Hospites hic omnes sumus, xviii, 614. In recipiendis hospitibus ignotis multo melius est malum hominem persequi, quam excludi bonum, dum cavebit non recipiatur malus, xxxviii, 411. Aliquando nascentes, suscipiunt quos

nesciebant. Angelos susceperunt, *ibid.* 567.

HOSPITALITAS commendatur, xviii, 388, 614; xix, 522; xx, 210, 214, 225; xxi, 373. Quod pauci voluit Christus, pascenti praestitit, xviii, 565. Eliam ad viduam mittens, non ipse defecerat, sed viduam benedicere disponebat, *ibid.* Apud plerosque consuetudo est ut inventor pedes hospitum, xvi, 112.

HOSTANES magnus, xxxi, 424.

HOSTIAE humanae sacrificandi causa et origo, ii, 324. Hostia veteris Legis, figure sacrificii Christi, et iustorum in celo post iudicium, iv, 142. Hostiam humilitatis et laudis in ara cordis, igne fervida charitatis, Deo sacrificamus, ii, 457. Hostia Deo grata misericordia, humilitas, confessio, pax, charitas, x, 444. Hostia est Deo confessio, *ibid.* 438. Cum humili corde intra in domum Dei, et cum hostia intrasti, *ibid.*

HOSTILIA dea praefata segetibus cum novis arvis sequantur, ii, 176.

C. HOSTILIUS Mancinus consul, ii, 150.

HOSTIAE, id est aequae, ii, 176.

HOSTIS. Ab hostium furore cur famulos suos saepe non liberat Deus, ii, 151. Hostem visibilem vincis feriendo, invisibilem credendo, xviii, 270.

HUMILITATI delatum redditur, cum homo de homine nihil mali temere suspicatur, nec equipum criminanti facile credit, xxxiii, 27. *Vide* HOMO.

HUMANSUS qui dicitur, ix, 476.

HUMILITATIS via in philosophorum libris non invenitur, a Christo venit, vii, 457. Humilitatis magister Christus, xvii, 423, et doctor, xxvi, 300, 311, 312. Tam magnum est esse parvum, ut nisi a Christo, qui tam magnus est, dici non posset, *ibid.* 314. Humile cor de celo adducit Deum, ut proximus fiat, x, 391. Magna est miseria superbus homo, sed major misericordia humilis Deus, xxv, 491. *Vide* SEVERBIA. Humilitati instans veritate in mortem; misericordia instans in vitam, xi, 472. Tantum te pressit humana superbia, ut te non posset nisi humilitas sublevare divina, xx, 18. Tandem animaverit

terrena superbia, nihil in ipsa terrenae esse potentius humilitate divina, xii, 300.

HUMILITATIO Christi non potuit nisi alia esse, xii, 220. Humilitas Christi ab incarnationis initio usque ad erescens, xvii, 302. Humilitas a Domino proxime morturo commendata in lotione pedum, xxvi, 311. Humilitatis Christi causa, infirmitas nostra, xii, 307. Humilitate maxime iustitiam commendavit Christus, xx, 551. Humilitas a Verbo incarnato descendit, xxi, 298. Christus a se vult non mirabilia facere, sed humilis esse discamus, xviii, 280; xix, 212. Doctrina Christiana, humilitatis praeceptum, *ibid.* 308.

HUMILITAS Christi. Sessio Domini humilitatem incarnationis ejus, per quam nos miserii dignatus est, innuat, xxiv, 93.

Humilitas Christi imitanda, xv, 292, 294, 295. Non per superbiam respicienda, xix, 51, 57. Humilitas Christi superbis displicet: ubi autem Christiano si placeat, imitare, x, 385. Humilitatis Christi exemplum, superbiae medicamentum, xxi, 75. Ad hoc exaltatur etiam in isto saeculo quedam Christi membra, ut in eis sit major humilitas, x, 246, 247. Humilitas Christi est salus nostra in Christo, xxi, 505. Humilis Christus via ad patriam, xix, 159. Humilitas secunda, xviii, 138; xxi, 385. Necessaria fuit, ut ad Deum rediremus, qui superbia lapsi sumus, xxvi, 24.

Humilitatis fundamentum, iii, 349, 350. Humilitatis ratio in sacris, xxxiii, 349. Superbia facit voluntatem suam, humilitas facit voluntatem Dei, xv, 292. Humiles dici non facile possunt, qui nondum suavi iugo Domini pia colla junxerunt, xi, 329. Humilitas cordis sacrificium est, xii, 169, 170. Quod iustus es Dei reputa pietatis, quod peccator, tum humilitas, xviii, 351. Diversae facies et vultus sanctarum Scripturarum adnotet, ut qui gloriatur, in Domino gloriatur, xxvi, 162. Melior est incomparabiliter, Deo gratias agens de parvo, quam se extollens de magno, xx, 491. Melior est humilitatis tremor, quam confidentia superbiae, xi, 182. Melior est humilis

peccator quam justus superbus, x, 289; xix, 460. Melior humilitas mantilla, quam virgo superba, ix, 329; x, 516. *Vide* SUPERBIA, VIRGINITAS.

Humilitas, sancta infantia, xxi, 336. Tota humilitas hominis, ut cognoscat se, xv, 292. Humilis quot Dei munera in se collata agnoscat, xi, 233. Propter humilitatem omnibus vel bene omnibus utile est, ut quales futuri sint, scire non possit, xli, 228. Humilem esse, est nolle in se laudari, vii, 523. Quo pacto alter alterum possit existimare superiorem sibi, xxvi, 326; xxxviii, 414.

Humilitatis utilitas et necessitas commendatur, vii, 531, 540; viii, 175; x, 41, 325, 326, 458, 489, 440; xi, 145, 180, 300, 326, 346; xii, 109, 110, 111, 112, 185, 203, 204, 206, 207. Tanta est humanae humilitatis utilitas, ut eam suo commendaret exemplo etiam divina subimitas, xvii, 100, 112. Ipsa est perfectio nostra, xii, 154. Humilitas necessaria ut ascendamus ad Deum, xxx, 79, 80. Deo excedso humilitate appropinquatur, xvii, 344; xxi, 294. Altus est Deus, et ab humilibus contingitur, ix, 489. Humilitas via ad obtinendam veritatem, xxxix, 377. Ne quis quam praeposterus antequam labeat humilitatem obediens, velit ad altitudinem sapientiae pervenire, xi, 491. Aeterna veritas subditos erigit ad se ipsam, xli, 456. Deus vult nos esse, et humiles propter cavendam superbiam, et altos propter capendam sapientiam, xix, 181, 182. Superbia sollicitudo, ne ubi ferret charitas, destit humilitas, xxv, 333, 333. Via charitatis nihil excelsius, et in illa non ambulat nisi humilis, xxi, 392. In humilitate infirmitate perferitur virtus charitatis, xxx, 294. Certe magnus est Deus; fortibus gravis, infirmis levis est. Infirmitas in humilitate major fortitudo est, x, 359. In humilitate est tota fortitudo, x, 355, 356, 357. Humilitate victoria obtinetur, xix, 399. Disciplina Christiana quae humilitatis sensus et affectus praescribat, x, 388, 389. Humilitatis pie discipula venositas et turbidam cupiditatem, avidam rerum extra potestatem nostram constitutarum pellic ex animo, et quodam modo expi-

rat, xxxix, 450. Qui humilis est, etiam in divitibus est vespis pauper, xvii, 296. Iustitiam suam si de medio auferat homo et humilietur, venit Dei iustitia et exaltabitur, x, 262, 263. Humilitate approdinat Dominus, ab exalato laque Deo dat gratiam, xi, 248, 249.

Humilitas civitatem Deo a civitate diaboli discernit, iii, 189. Humilis fit membrum Christi, xv, 292, 293. Cor humilitatum locus Spiritus sancti, xvi, 319. Domus Dei excelsus, xv, 392. Humiles sibi Deus colunt facit, xi, 327, 328. Peccata parva quam subreptum vigilantibus, superbia crescent, humilitas perimuntur, xxvi, 329. Humilitas medicamentum contra timorem, xix, 210. De tumentibus potest perire, de pusillis non, xv, 295. Nisi humilitas omnium nihil perit, xv, 295. Nisi humilitas operari, et commeteri, et consecuta fuerit, totum extorquet de manu superbia, xxxix, 377. Quod imperat humilitas, annitit superbus, xv, 290. Filius prodigus invelis per humilitatem impetrat felicitatem, et eo se ostendit dignum, qui confidit indignum, vii, 269. Qui sibi dicerent a Domino Jesu Christo miles esse et humilis corde, plus cogitando et orando proficiunt, quam legendo et audiendo, xi, 110. Humilitate et acquiritur et custoditur charitas, xxvi, 309. Humilitatis mensura qualis ex materia ipsius magnitudinis data est, *ibid.* 308, 309. Humiles Deus exultat, xx, 476. Sic exultat, ut non faciat superbus, xi, 327, 328. Superbus malis, ut humilietur, innectitur; humilis a malis, ut exaltetur, eripitur, xi, 531, 532. Humilitas habet principium excellentiam gloriae Christi, xi, 296. Humilitas exultat, xi, 188, 189. Humilitas claritatis est meritum, claritas humilitatis est praemium, xvi, 312. Omnes deletat obsequium, sed humilitas solidissima potentior est et tutior quam venosissima celsitudo, xxx, 407. Humilitas via qua pervenitur ad aeternitatem, xix, 53. Humilitas totum verumque in celum viam molitur, xxi, 290. Humilitas per januam intrando recipitur, superbus per aliam pariem ascendendo praecipitatur, x, 432. Humilitas in monasterio potissimum sectan-

